

**SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN
OLİMPİK DEĞER VE PARALİMPİK OYUNLARI
FARKINDALIKLARININ SPOR VE FARKLI
DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ**

Samet YAZICI

**Yüksek Lisans Tezi
Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı**

Danışman: Doç. Dr. Murat TURAN

**2025
Her hakkı saklıdır.**

**SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN OLİMPİK DEĞER
VE PARALİMPİK OYUNLARI FARKINDALIKLARININ SPOR VE
FARKLI DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ**

Samet YAZICI

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Murat TURAN

Anabilim Dalı: Beden Eğitimi ve Spor

Erzurum

2025

Her hakkı saklıdır

BEYANNAME

Bu tez çalışmasının Erzurum Teknik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Tez Hazırlama ve Yazım Kılavuzu standartlarına uygun olarak hazırlanarak yazıldığını; tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçların akademik ve etik kurallara bağlı kalınarak sunulduğunu; bu tezin özgün bir bilimsel araştırma olduğunu; tezde yer alan ve bu tez çalışmasıyla elde edilmeyen tüm bilgi ve yorumlara kaynak gösterdiğimi ve kullanılan kaynakların kaynaklar listesinde yer aldığını; tezin çalışılması ve yazımı aşamalarında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığını beyan ederim.

26/05/2025

Samet
YAZICI

İÇİNDEKİLER

BEYANNAME	II
İÇİNDEKİLER	III
TEŞEKKÜR	V
ÖZET	VI
ABSTRACT.....	VII
TABLolar DİZİNİ	VIII
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	IX
1. GİRİŞ	1
2. GENEL BİLGİLER	4
2.1. Olimpiyat Tarihçesi	4
2.2. Modern Olimpiyatlar.....	5
2.2.1. Modern olimpiyatların temel ilkeleri.....	5
2.2.2. Modern olimpiyatların simgeleri ve amblemleri.....	6
2.2.2.1. Olimpiyat ateşi	6
2.2.2.2. Olimpiyat sloganı	7
2.2.2.3. Olimpiyat yemini	7
2.2.2.4. Olimpiyat ödülleri.....	7
2.3. Yaz Paralimpik Oyunları	8
2.4. Kış Paralimpik Oyunları	11
2.5. Türkiye'nin Olimpiyat Alanında Çalışmaları	13
2.6. Uluslararası Paralimpik Komitesi (IPC).....	14
2.7. Olimpik Değer	14
3. YÖNTEM	15
3.1. Araştırma Yöntemi	15
3.2. Evren ve Örneklem	15
3.3. Veri Toplama Araçları	15
3.4. Süreç/Uygulama	17
3.4. Araştırmacı Rolü.....	17
3.5. Araştırmanın Güvenirliği	17
3.6. Verilerin Analizi.....	18
4. BULGULAR.....	21
5. TARTIŞMA VE SONUÇ	30

5.1. Sonuç	34
5.2. Öneriler	34
KAYNAKLAR	36
EKLER	42

TEŞEKKÜR

Eğitim hayatım boyunca her konuda yanımda olan değerli ailem, öğretmenlerim ve arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Danışmanlarım Doç. Dr. Murat TURAN ve Öğr. Gör. Dr. Bülent TATLISU hocalarıma yüksek lisans eğitimim boyunca ve tez aşamasındaki destek ve emeklerinden dolayı sonsuz teşekkür ederim.

26/05/2025

Samet YAZICI

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Olimpik Değer ve Paralimpik Oyunları Farkındalıklarının Spor ve Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesi

Amaç: Bu araştırmada, “Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Olimpik Değer ve Paralimpik Oyunları Farkındalıklarının Spor ve Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesi” amaçlanmıştır.

Yöntem: Bu araştırmanın evrenini, 2024/2025 eğitim-öğretim döneminde Erzurum Teknik üniversitesinde aktif öğrenimine devam eden öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklem ise çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden ve evren içinde erişilebilir olan 42 kadın 68 erkek toplam 110 Spor Bilimleri Fakültesi öğrencisinden oluşmaktadır.

Araştırmada, iki bölümden oluşan bir anket formu kullanıldı. Hazırlanan bu anket, öğrencilere yüz yüze (sınıf ortamında) gerekli izinler alındıktan sonra uygulandı. Veriler SPSS 26.0 Windows paket programı ile analiz edildi. Bağımsız değişkenin kategori sayısına bağlı olarak ikili gruplarda Bağımsız Örneklem t-Testi, çoklu gruplarda ise Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile Posthoc testlerinden LSD testi kullanıldı. Sonuçlar $p<0.05$ anlamlılık düzeyine göre yorumlandı.

Bulgular: Araştırma verileri incelendiğinde olimpik değerler ölçeği alt boyutlarında öğrencilerin gelir düzeyi değişkenine göre bir asgari ücret ve altı lehine anlamlı farklılıklar olduğu, paralimpik oyunları farkındalık ölçeğinde ise cinsiyet değişkeninde erkek öğrenciler lehine, sınıf düzeyi değişkeninde 3.sınıflar lehine ve spor yapma durum değişkeninde ise spor yapanlar lehine istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir.

Sonuç: Bu sonuçlar, öğrencilerin gelir düzeyi, cinsiyet, eğitim seviyesi ve sporla ilgili katılım düzeylerinin olimpik değerler ve paralimpik oyunları farkındalığı üzerinde önemli etkiler yarattığını ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Olimpiyat, Paralimpik Oyunlar, Spor, Üniversite Öğrencisi

ABSTRACT

MS. Thesis

An Academic Analysis of Sports Sciences Students' Awareness of Olympic Values and the Paralympic Games in Relation to Sports Involvement and Various Demographic Variables

Purpose: In this study, it is aimed to “Investigate the Awareness of Sports Sciences Faculty Students on Olympic Values and Paralympic Games According to Sports and Different Variables”.

Method: The universe of this study consists of students who continue their active education at Erzurum Technical University in the 2024/2025 academic year. The sample consists of a total of 110 students of the Faculty of Sports Sciences, 42 female and 68 male, who agreed to participate in the study voluntarily and were accessible within the universe.

A questionnaire form consisting of two parts was used in the study. This prepared questionnaire was applied to the students face to face (in a classroom environment) after obtaining the necessary permissions. The data were analyzed with SPSS 26.0 Windows package program. Depending on the number of categories of the independent variable, Independent Sample t-Test was used in paired groups, and One-Way Analysis of Variance (ANOVA) and LSD test from Posthoc tests were used in multiple groups. The results were interpreted according to the significance level of $p < 0.05$.

Findings When the research data were examined, it was determined that there were significant differences in favor of minimum wage and below in the sub-dimensions of the Olympic values scale according to the income level variable of the students, and that there were statistically significant differences in favor of male students in the gender variable, in favor of 3rd graders in the grade level variable and in favor of those who do sports in the sports variable in the Paralympic Olympics awareness scale.

Conclusion: These results reveal that the income level, gender, education level and participation levels of the students in sports have significant effects on Olympic values and Paralympic Games awareness.

Keywords: Olympics, Paralympic Games, Sports, University Student

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 3.1. Olimpik Değerler ile Paralimpik Sporlar Farkındalık Ölçeği Cronbach Alfa (α) Güvenirlik Analizi Sonuçları.....	17
Tablo 3.2. Araştırma Verilerine Ait Tanımlayıcı İstatistik ve Normallik Analizi Sonuçları.....	18
Tablo 3.3. Katılımcıların Demografik Değişkenlerine İlişkin Bilgiler	19
Tablo 4.1. Katılımcıların Olimpik Değerler ile Paralimpik Sporlar Farkındalık Ölçek Alt Boyut Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılması	21
Tablo 4.2. Katılımcıların Olimpik Değerler ile Paralimpik Sporlar Farkındalık Ölçek Alt Boyut Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Karşılaştırılması	22
Tablo 4.3. Katılımcıların Olimpik Değerler ile Paralimpik Sporlar Farkındalık Ölçek Alt Boyut Puanlarının Maddi Gelir Değişkenine Göre Karşılaştırılması	23
Tablo 4.4. Katılımcıların Olimpik Değerler ile Paralimpik Sporlar Farkındalık Ölçek Alt Boyut Puanlarının Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Karşılaştırılması	24
Tablo 4.5. Katılımcıların Olimpik Değerler ile Paralimpik Sporlar Farkındalık Ölçek Alt Boyut Puanlarının Sportif Aktivite Yapma Durum Değişkenine Göre Karşılaştırılması	25
Tablo 4.6. Katılımcıların Olimpik Değerler ile Paralimpik Sporlar Farkındalık Ölçek Alt Boyut Puanlarının Spor Türü Değişkenine Göre Karşılaştırılması	26
Tablo 4.7. Katılımcıların Olimpik Değerler ile Paralimpik Sporlar Farkındalık Ölçek Alt Boyut Puanlarının Haftalık Spor Yapma Süre Değişkenine Göre Karşılaştırılması	27
Tablo 4.8. Katılımcıların Olimpik Değerler ile Paralimpik Sporlar Farkındalık Ölçek Alt Boyut Puanlarının Spor Yaş Değişkenine Göre Karşılaştırılması	28

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

<u>Kısaltmalar</u>	<u>Açıklama</u>
--------------------	-----------------

ODÖ	Olimpik Değerler Ölçeği
-----	-------------------------

PSFÖ	Paralimpik Sporlar Farkındalık Ölçeği
------	---------------------------------------

1. GİRİŞ

Sporun, coğrafi, kültürel ve siyasi bağlamlarda sosyal içerme ve ekonomik kalkınmanın itici gücü olarak önemli bir rolü vardır. Modern dünyada spor, rekabeti ve barışı yönlendiren etkinliklerde sporcuları ve hatta ulusları buluşturmak için yüzyıllardır çeşitli amaçlarla kullanılmaktadır. Bu etkinliklerin en değerlisi, en gösterişlisi ve en kapsayıcısı Olimpiyat Oyunlarıdır. Pierre de Coubertin'e (1931) belirttiği gibi, dünyanın dört bir köşesinden sporcuları toplayan bu devasa etkinlik, şampiyonların bir araya gelmesinden ve geleneksel bir spor organizasyonundan çok daha fazlasıdır. Antik Yunan'da başlayıp günümüze kadar devam eden bu etkinlik, ulusların spor vasıtasıyla bir araya gelmesinin temelini oluşturmaktadır. (IOC,2020, s. 8).

Toplumda engelsiz bireylerin yanı sıra engelli bireylerde bulunmaktadır. Doğuştan ya da büyüme evresinde çeşitli kazalar veya hastalıklar nedeniyle bedensel ya da zihinsel olarak zarar görmüş ve çeşitli yeteneklerini farklı derecelerde kaybetmiş kişilere engelli denir (Çınarlı ve Ersöz, 2010). İnsanların engelleri ve farklı kişilik yapıları, yaşamlarına kısıtlamalar getirmektedir (Karayol, 2019). Dünya nüfusunun yaklaşık %10'u engelli bireylerden oluşmaktadır. Ülkemizde ise %12,29'dur. (Çevik ve Kabasakal,2013).

Engelli bireyler;görsel, işitsel , konuşma, fiziksel, zihinsel , ruhsal ve duygusal engelli, süregen engelli ve birden fazla engeli olan bireyler olarak sınıflandırılmaktadır. Türkiye 'de 2010 yılında yapılan araştırmaya göre,yüzde 29,2'si zihinsel, yüzde 25,6'sı süregen, yüzde 8,8'i ortopedik, yüzde 8,4'ü görme, yüzde 5,9'u işitme, yüzde 3,9'u ruhsal ve duygusal, yüzde 0,2'si konuşma ve yüzde 18'i birden fazla engeli sahiptir. Kayıtlı engellilerin yüzde 58,6'sı erkek, yüzde 41,4'ü kadındır.

“Olimpiyat oyunları, toplumumuzda engelli bireylere verilen değeri göstermektedir”. Değer kavramı ile spor arasındaki ilişki incelendiğinde, sporun evrensel bir nitelik taşıdığı, bireyler arasında herhangi bir ayrım gözetmeksizin kapsayıcı bir rol üstlendiği ve aynı zamanda çeşitli toplumsal değerleri bünyesinde barındıran çok yönlü bir olgu olduğu görülmektedir. Bu bağlamda, Olimpiyat Oyunları da kendi özgün değer sistemi çerçevesinde farklı toplumları ortak bir

zeminde buluşturan, küresel düzeyde önemli bir organizasyon olarak öne çıkmaktadır. (Coakley, 2017).

Bu doğrultuda, örgütsel değerler; bir kurumun varlık gerekçesine ilişkin temel yaklaşımlarını yansıtan, aynı zamanda örgüt üyelerinin tutum ve davranışlarını şekillendiren ortak inançlar ve normlar bütünü olarak tanımlanabilir. (Connor & Becker, 1994) Olimpiyat Oyunları bağlamında da görüldüğü üzere, Olimpik Hareket tarafından benimsenen değerler, yalnızca sporla sınırlı olmayan, daha geniş bir yaşam felsefesini temsil etmektedir (IOC, 2018). Bu yaşam felsefesi, bireyin bedensel, zihinsel ve iradesel yönlerini dengeli bir şekilde geliştirmeyi ve yüceltmeyi amaçlamaktadır. Olimpizm olarak adlandırılan bu anlayış; sporu kültür ve eğitimle bütünleştirerek, çabanın verdiği hazzı, örnek davranışların eğitsel gücüne, toplumsal sorumluluk bilincine ve evrensel etik ilkelere duyulan saygıya dayalı bir yaşam tarzı oluşturmayı hedeflemektedir (IOC, 2017). Bununla birlikte Olimpizm, barışçıl bir toplumun inşasını teşvik etmek amacıyla sporu, insanlığın uyumlu ve bütüncül gelişiminin bir aracı olarak konumlandırmaktadır (IOC, 2020). Evrensel niteliği sayesinde farklı kültürlerle, dönemlere ve bireylere uyarlanabilen Olimpizm, hiçbir kişi, ırk ya da zamanın tekelinde olmayan; çaba, iş birliği ve uyum kültüründen beslenen bir düşünsel yaklaşımdır. (Muller, 2000).

Değerler, bireylerin yaşamlarına yön veren, davranışlarını şekillendiren ve karar alma süreçlerinde rehberlik eden temel ilkelerdir (Schwartz, 1992). Kızılcıkel ve Ertem (1994) değerleri, toplumun bütünlüğünü ve sürekliliğini temin eden ortak inançlar ve normatif ilkeler olarak tanımlamaktadır. Bu bağlamda değerler, bireylerin gerçekleştirdiği eylemlerin ya da sergilediği davranışların ahlaki yönden uygunluğunu değerlendirmelerine olanak tanıyan ölçütler işlevi görmektedir. Aynı zamanda, bireyin kendi amaçları doğrultusunda benlik algısını inşa etmesine ve bu doğrultuda kendini gerçekleştirmesine katkı sağlayan standartlar bütünü olarak da değerlendirilebilir. Bir başka ifadeyle, değerler; birey ya da toplumların idealize ettiği varoluş biçimlerini, tutum ve davranışları anlamlandırmada ve yönlendirmede referans noktası oluşturan normatif yapılar olarak öne çıkmaktadır. (Kolaç, 2010; Kuçuradi, 1995).

Spor, bireylere toplumsal ve ahlaki değerlerin kazandırılması ve bu değerlerin kuşaktan kuşağa aktarılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Spor ortamları, bireylerin saygı, dostluk, hak arama, iş birliği, yardımlaşma, empati

kurma, duygularını yönetebilme gibi sosyal ve etik becerileri geliştirmelerine imkân tanır. Bu bağlamda spor, yalnızca fiziksel gelişimi değil, aynı zamanda bireylerin kişilik gelişimini ve toplumsal uyum süreçlerini de destekleyen önemli bir araçtır. (Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi, 2004).

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Olimpiyat Tarihçesi

MS 776 yılında, Kral Lycorgos'un tavsiyesi üzerine Elid hükümdarı Iphitos, Peloponez'in batı kıyısındaki Elis bölgesinin kutsal alanı Oлимп'te tanrıların tanrısı Zeus adına dini önemi ve değeri olan büyük festivaller düzenledi. Mora'da 1168 yıldır düzenlenen bu önemli spor festivali, dindar biri olan imparator II. Theodos fermanıyla kaldırıldı. Hızla yayılan Hıristiyanlık Olympia'yı bir putperestlik kurumu olarak görüyordu. 426 yılında İmparator 11. Theodos tüm pagan tapınaklarını yıktığında, Oлимп'teki harika Zeus Tapınağı da yıkılmıştır. 522 ve 551 yıllarındaki depremler kalan duvarları da yıkmış ve kıymetli bir yapı olan Zeus heykelinin bulunduğu ihtişamlı tapınak tam anlamıyla yok olmuştur. (1896'dan Bugüne Olimpiyatlar, 1984).

Theodosius II'nin Olimpiyat Oyunlarını kaldırmasından 1500 yıl sonra, 1892 senesinde Paris'teki Sarbonne Üniversitesi'nde bir spor konseyi toplayan ve uluslararası bir spor organizasyonu düşüncesini ortaya atan Fransız Baron Pierre de Coubertin'di. Baron, böyle bir spor organizasyonuna örnek olarak Olimpiyat Oyunlarını göstermiş ve konuşmasını şöyle tamamlamıştır (Karaküçük, 1988).

“Kürekçilerimizi, koşucularımızı ve atlayıcılarımızı diğer ülkelere göndermeli ve onlardan sporcularını ülkemize göndermelerini istemeliyiz. Bu geleceğin serbest mübadelesidir. Tüm dünya bu serbest spor alışverişini onayladığı gün, barış yeni ve güçlü bir dost kazanacaktır. Barış yeni ve güçlü bir dost kazanacaktır”.

Baron Coubertin, MS 776 yılında Fransızların İngilizleri yenmesiyle başlayan Yunan ve Sicilya devletleri arasındaki barış gibi, dünyadaki, özellikle de Avrupa'daki savaşları sona erdirmeyi ve bir dostluk ve barış ortamı yaratmayı amaçlamıştır. Bu nedenle aynı Olimpiyat felsefesiyle “yarışmaların mükemmel bir amatörlük ve sportmenlik ruhu içinde yapılması, farklı uluslardan, kültürlerden, gelenek ve göreneklerden insanların bir araya getirilmesi, dünyanın savaş değil sevgi ve barış içinde yaşaması” fikrini yerleştirmek istemiştir. Coubert için Olimpizm sistemsal yerine ziyniyet yapıdadır; Çeşitli ifade biçimlerine girebilir ve sadece bir etnik gruba veya döneme atfedilemez. (İstanbul, 2004).

Çeşitli engellere, siyasi ve ekonomik baskılara karşın Olimpiyatlar 100. yılını 1996'da ABD'nin Atlanta kentinde görkemli bir törenle kutladı.

2.2. Modern Olimpiyatlar

Modern Olimpiyat Oyunları, insanların idealleri ile yaşamak zorunda oldukları gerçekler arasındaki mücadeleyi sembolize eder. Baron Pierre de Coubertin, fiziksel aktiviteler temelinde yapılan bu oyunların, beden ve zihnin mücadelesi niteliğinde olması gerektiğine inanmıştır. Dünya barışının temelini Olimpiyat Oyunları olarak gören Coubertin, erdemlerin azaldığı veya yok olduğu inancıyla bu düşünceye varmıştır. Coubertin, insanlar arasındaki gerilim ve kinin atletik mücadele ruhundan dolayı azalabileceğine inanıyordu (Espy, 1990).

İnsanlığın iyiliği için evrensel bir sözleşme ile kabul edilen modern Olimpiyat Oyunları organizasyonunun amaçları şu şekilde sıralanabilir:

- Sporun amacı insanların zihinsel ve fiziksel anlamda gelişimine katkıda bulunmak olduğunu açıklamaktır.
- Yaşanabilir ve güzel bir dünya yaratmak için gençlerin spor aracılığıyla birbirlerini anlamaları ve dostluk kurmaları için fırsatlar yaratmaktır.
- Uluslararası bir iyi niyet atmosferi yaratmak ve teşvik etmek maksadıyla Olimpizm ilkelerini tüm dünyaya yaymaktır.
- Dünyanın dört bir yanından genç sporcuları Olimpiyat Oyunları adını verdiğimiz büyük spor festivalinde toplanmasını sağlamaktır (GSGM TMOK, 1991).

2.2.1. Modern olimpiyatların temel ilkeleri

Modern Olimpizm, Olimpiyat Oyunları'nı yeniden canlandırmak amacıyla 23 Haziran 1894 tarihinde Paris'te düzenlenen Uluslararası Atletizm Kongresi'nde Pierre de Coubertin'in öncülüğünde başlatılmıştır. O tarihten bu yana varlığını sürdüren IOC (Uluslararası Olimpiyat Komitesi) Olimpik hareketi yönetmektedir.

Olimpiyat Oyunları'nın amaçlarının gerçekleştirilmesi için Olimpik Antlaşma'da ortaya konan temel ilkeler şunlardır:

- Olimpizm, beden, irade ve düşüncenin tüm niteliklerini bir araya getiren kavramdır. Gayretin verdiği zevki anlatan, örnek davranışların eğitsel değerini vurgulayan ve uluslararası etik ilkelere saygının önemini benimseyen bir yaşam tarzını oluşturmayı amaçlar.
- Olimpizmin asıl amacı, huzur ve barış içinde, insan onurunun gözetildiği bir toplumun inşa edilmesini teşvik etmek ve bireylerin uyumlu bir şekilde gelişimini desteklemek amacıyla sporu, tüm yönleriyle insanlığın hizmetine sunmaktır.
- Olimpik Hareket, Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) tarafından belirlenen yüksek otorite altında ve Olimpiyat Antlaşması çerçevesinde hareket etmeyi kabul eden organizasyonlar, sporcular ve diğerlerini toplayan bir yapıdır.
- Olimpik Antlaşma, IOC tarafından kabul edilen temel esasları, prensip ve uygulama metinlerini düzenli bir şekilde derleyen bir kılavuздur. Bu antlaşma, olimpik hareketin örgütlenme biçimini ve Olimpiyat Oyunları'nı düzenleme şartlarını belirler.
- Olimpik hareket olma şartı, IOC tarafından kabul edilmiş olması gerekir.
- Olimpik hareketin amacı, Fair-Play, arkadaşlık, dayanışma ve birbirine anlayışa dayalı olimpik düşüncelerle, tek bir ayrıcalık bile gözetmeden spor yaparak gençliğin eğitilmesi ve bu sayede daha güzel, refah dolu, barış ve huzurun hükmettiği bir dünya yaratmaktır.
- Olimpik Hareketin faaliyetleri, sürekli ve evrensel bir nitelik taşır. Sporun en prestijli etkinliği olan Olimpiyat Oyunları, dünya genelinden sporcuları bir araya getirerek, Olimpik Hareketi zirveye taşır ve uluslararası düzeyde sportif iş birliği ile barışın teşvikine katkı sağlar (GSGM TMOK, 1991).

2.2.2. Modern olimpiyatların simgeleri ve amblemleri

2.2.2.1. Olimpiyat ateşi

Beyaz zemin üzerine yerleştirilen ve birbirine bağlı beş farklı renkten oluşan Olimpiyat sembolü halkaları, dünya kıtalarının bütünlüğünü gösterir. Pierre de Coubertin tarafından tasarlanan bu bayrak, aynı zamanda Olimpiyat Oyunları

sırasında atletlerin sergiledikleri dürüst rekabet ve dostluğu simgeler. Bu değerler Coubertin'in öğretilerinin temelini oluşturur (IOC, 1986).

2.2.2.2. Olimpiyat sloganı

Coubertin'in dostu olan Rahip Didon tarafından ortaya atılan ve Didon'un öğretmenlik yaptığı okulun kulübü için belirlediği "Citius, Altius, Fortius" (Daha Hızlı, Daha Yukarı, Daha Güçlü) mottosu, sonrasında Modern Olimpiyat Oyunları'nın temel sloganı haline gelmiştir. Bu ifadeler, yarışmalarda ulaşmak istenen ideali ve atletlerin çabalarının amacını yansıttığı gibi, aynı zamanda Uluslararası Olimpiyat Komitesi'nin (IOC) temel ilkelerinden birini oluşturur.

2.2.2.3. Olimpiyat yemini

Antik Olimpiyat Oyunları'nda olduğu gibi, Modern Olimpiyat Oyunları'nın başlangıcından itibaren sporcular ve hakemler, Olimpiyat ruhuna uygun bir şekilde yarışacaklarına dair bir Olimpiyat yemini ederler. Bu yemin, oyunların temel değerlerine sadık kalmayı, dürüstlük, eşitlik ve dostluk ilkeleri doğrultusunda yarışmayı taahhüt eden bir sembol olarak kabul edilir.

Olimpiyat yemini, tüm sporcuları, hiçbir ayırım gözetmeksizin dürüstlük ve şeref kurallarına uymaya zorlar. Oyunların yapıldığı ülkenin sporcusu, platforma çıkarak şu andı eder:

"Bütün müsabakalarda, Olimpiyat Oyunları'na adil, kurallara saygılı bir şekilde katılacağımıza ve sporun zaferi ile takımımızın şerefi için mertçe mücadele edeceğimize yemin ederim."

Sporcuların yemini sonrasında, oyunların yapıldığı ülkenin bir hakemi, diğer hakemler ve yöneticiler için şu şekilde yemin eder: "Bu Olimpiyat Oyunları'nda yansız kalacağımıza, kurallara ve gerçek sportmenlik prensiplerine uygun davranacağımıza, tüm hakemler ve resmi görevliler adına ant içerim." (Kuraner ve diğerleri, 1979).

2.2.2.4. Olimpiyat ödülleri

Modern Olimpiyatlar 'da verilen ödüller madalya ve diplomadır. Bireysel dallarda ilk üç sporcuya madalya ve diploma, diğer sıradaki sporculara ise sadece birer diploma verilir.

Oyunlarda görev alan hakemler ve resmi görevliler hatıra diploması ve madalya alır. Ayrıca, finale kalamayan ancak baraj yarışmalarına katılan sporcular ile takımı finale kalmış ancak takımda yer alamayan sporculara da birer diploma verilmektedir.

2.3. Yaz Paralimpik Oyunları

Paralimpik Oyunlar'ın ilki, 1960 yılında Roma'da düzenlenmiştir. Bu oyunlar, 17. Yaz Olimpiyat Oyunları'nın tamamlanmasının ardı sıra, 5000 izleyicinin katılımıyla Aqua Acetosa Stadyumu'nda yapılmıştır. Oyunlara 23 ülkeden yaklaşık 400 sporcu katılmış olup, en büyük heyet ev sahibi ülke İtalya'dan gelmiştir. Paralimpik Oyunlar'da atletizm, yüzme, eskrim, basketbol, okçuluk ve masa tenisi gibi birçok spor dalında yarışmalar yapılmıştır (Brittain, 2012). Paralimpik Oyunlar'ın ikincisi, 1964 yılında Japonya'nın Tokyo kentinde düzenlenmiş olup, bu oyunlarda 21 ülkeden 375 sporcu, birçok branşta mücadele etmiştir. 1968 yılına gelindiğinde ise, Olimpiyat Oyunları'na ev sahipliği yapacak olan Meksika, mali sebepler nedeniyle Paralimpik Oyunları'na ev sahipliği yapmayı kabul etmemiş ve organizasyon İsrail tarafından devralınmıştır. İsrail'in Tel Aviv 'de gerçekleştirilen bu oyunlar, engelli sporcuların sınıflandırılmasının basketbol, yüzme ve atletizm gibi branşlarda yapılmasıyla önemli bir ölçüde genişlemiş ve 29 ülkeden 750 sporcu katılmıştır (Gold, 2007).

1972 ve 1976 Paralimpik Oyunları, Olimpiyat Oyunları ile aynı ülkenin farklı şehirlerinde düzenlenmiştir (Polvonovich, 2021). 1972 Paralimpik Oyunları, 43 ülkeden 984 sporcunun katılımıyla Heidelberg'de (Almanya) gerçekleşmiştir. Bu oyunlarda, görme engelliler için 100 metre sprint ve goalball gibi branşlar programa dahil edildi. 1976 Paralimpik Oyunları ise Kanada'nın Toronto şehrinde gerçekleştirilmiş ve 38 ülkeden 1657 sporcu, 13 farklı spor dalında yarışmıştır. Bu oyunlar, ampute ve görme engelli sporcuların ilk kez resmi olarak katıldığı Paralimpik Oyunları olma özelliğini taşımaktadır. 1972 Heidelberg Oyunları'nda sadece gösteri sporu olarak yer alan goalball, 1976 Toronto Oyunları'ndan itibaren yarışma sporu olarak kabul edilmiştir. Ayrıca, atıcılık sporları da bu oyunlarla Paralimpik programına dahil edilmiştir; voleybol gösteri sporu olarak takdim edilmiştir (Brittain, 2012). 1976 Toronto Paralimpik Oyunları, aynı zamanda televizyon aracılığıyla yayınlanan ilk Paralimpik Oyunları olma özelliğini taşımaktadır (Polvonovich, 2021).

1980'de Olimpiyat Oyunlarına ev sahipliği yapan Moskova, Paralimpik Oyunları'na ev sahipliği yapmayı reddetti ve Oyunlar Hollanda'nın Arnhem kentinde düzenlendi. 1973 yılında 42 ülkeden sporcular ilk kez voleybolda yer aldı.

1984 yılında, Paralimpik Oyunlar iki farklı ülke; İngiltere'nin Stoke Mandeville ve Amerika'nın New York şehirlerinde yapılmıştır. İngiltere'deki 1984 Paralimpik Oyunları'na 41 ülkeden 1100 sporcu katılırken, Amerika'daki 1984 Paralimpik Oyunları'na ise 45 ülkeden 1800 sporcu katılmıştır. İngiltere'nin Stoke Mandeville şehrinde düzenlenen bu oyunlarda yalnızca omurilik zedelenmeli sporcular yarışmıştır. Buna karşılık, New York'ta düzenlenen 1984 Yaz Paralimpik Oyunlarına beş farklı engel grubundan toplam 1800 sporcu katılmış ve 18 spor branşında yarışmıştır. Bu sporlara ek olarak boccia, bisiklet ve futbol gibi yeni branşlar katılmıştır. Aynı yıl, erkekler 1500 metre ve kadınlar 800 metre tekerlekli sandalye yarışları Los Angeles'taki Olimpiyat Oyunlarında gösteri yarışmaları olarak düzenlendi (Prystupa, Tetyana ve Bolach, 2006).

1988'de Güney Kore'nin başkenti Seul'de yapılan Paralimpik Oyunları, Olimpiyat Oyunları'nın yapıldığı aynı tesislerde gerçekleştirilmiştir. Bu oyunlar, o ana kadar yapılan en büyük ilgi gören Paralimpik Oyunları olma özelliğini taşımaktadır. Ayrıca, "Paralimpik" terimi, bu oyunlarla birlikte resmi olarak ilk defa kullanılmaya başlanmıştır. 60 ülkeden 3041 sporcunun katılımıyla tarihî bir katılım rekoru kırılmış ve judo branşı oyunlara eklenmiştir. 18 spor dalında müsabakalar yapılmış; ayrıca tekerlekli sandalye tenisi, gösteri sporu olarak programa alınmıştır (Esatbeyoğlu, 2019).

83 ülkeden 3001, katılımcı Barselona'da düzenlenen 1992 Yaz Paralimpik Oyunları'nda yer almıştır. Seul'deki 1988 Paralimpik Oyunları'nda gösteri sporu olarak düzenlenen tekerlekli sandalye tenisi, 1992'de resmi madalya yarışması olarak programa dahil edilmiştir. Ayrıca, paralimpik powerlifting ve halter, 1992 oyunları ile birlikte eklenmiştir. Bu değişiklikler, Paralimpik Oyunları'nın organizasyon yapısında önemli bir evrim yaratmış ve engelli sporcular için daha geniş bir rekabet imkânı sağlamıştır (Buts ve arkadaşları 2013). Türkiye, yüzme alanının da bu yıl bir yarışmacı ile katılmıştır (TMPK, 2022).

Atlanta'da düzenlenen 1996 Yaz Paralimpik Oyunları, Uluslararası Paralimpik Komitesi (IPC) tarafından resmi olarak düzenlenen ilk oyunlardır. Bu

oyunlara 104 ülkeden 3252 sporcu katılmış ve 19 branşda 519 yarışma yapılmıştır. Zihinsel engelli sporcuların ilk kez yer aldığı 1996 Oyunları'nda, binicilik ve pist bisikleti dallarında madalya mücadelesi yapılırken, yelken de gösteri sporu olarak programa dahil edilmiştir. Ayrıca, oyunların gerçekleştirilmesi sırasında 12.000 gönüllü görev almıştır. (Thompson ve Vanlandewijck, 2021).

Sidney'de olan 2000 Paralimpik Oyunları Güney Yarımküre de yapılacak ilk Paralimpik Oyunlardı. 123 ülkeden 3871 sporcunun katıldığı bu oyunlarda, kadınlar da powerlifting dalında yarıştı. Tekerlekli sandalye ragbisi ve yelken ilk kez resmi yarışmalar olarak düzenlenmiştir. Sydney'deki 2000 Yaz Paralimpik Oyunları aynı zamanda uluslararası televizyon yayınlarının da başlangıcı oldu. Oyunlarda altın madalya kazanan zihinsel engelli İspanyol basketbol takımındaki oyuncuların neredeyse tamamı engelli olmayanlar kategorisinde değerlendirildi ve İspanya'nın madalyası elinden alındı. Bunun sonucunda zihinsel engelli sporcuların oyunlara katılımı bir süreliğine ertelenmiştir (Goh, 2020).

2004'te Atina'da gerçekleştirilen Yaz Paralimpik Oyunları'na, 136 ülkeden 3969 yarışmacı katılmış ve 19 farklı branşta yarışma olmuştur. Görme engelliler için 5'er kişilik futbol oyunları eklenmiş; ayrıca tekerlekli sandalye tenisi, judo ve oturarak voleybol branşlarında kadınlar için de müsabakalar yapılmaya başlanmıştır. Yarışmalarda 3000'den fazla gazeteci görev almıştır (Prystupa, Tetyana ve Bolach, 2006). Türkiye, yarışmalarda ilk madalyasını bu sen kazanmıştır (TMPK, 2022).

2008 Pekin Paralimpik Oyunları, 146 ülkeden 3951 sporcunun katılımıyla gerçekleştirilmiş ve 20 spor dalı yer almıştır. Kürek çekme alanı da programa dahil edilmiştir. 2008 Pekin Paralimpik Oyunları, 3,4 milyon seyirci tarafından izlenmiştir. Bu oyunlara daha önce katılmamış olan beş ülke, ilk kez iştirak etmiştir. Yarışmaların yapılacağı ülkenin Çin olması durumunda, bu ülkenin diğer katılımcı ülkelere kıyasla daha fazla sayıda sporcu ile organizasyona iştirak ettiği gözlemlenmiştir. (Buts, Bois, Heyndels ve Jegers, 2013).

Londra 2012 Yaz Paralimpik Oyunları'na 164 ülkeden 4243 katılımcıyla 20 spor dalında 503 etkinlik düzenlenmiştir. Zihinsel engelli katılımcılar, atletizm, yüzme ve masa tenisi dallarında 12 yıl sonra geri dönmüşlerdir (Misener, 2013).

2016 Paralimpik Oyunları Brezilya'nın Rio de Janeiro kentinde düzenlenmiştir. 160 ülkeden 4327 sporcunun katıldığı Oyunlar, 65.000 seyircinin katıldığı görkemli bir açılış töreniyle başlamıştır. Parakano ve paratriatlonun da programa dahil edilmesiyle toplam 22 spor dalı madalya için yarışmıştır (Thompson ve Vanlandewijck, 2021).

Son olarak 2020 yılında Tokyo'da düzenlenmesi planlanan Paralimpik Yaz Oyunları, küresel Covid-19 pandemisi nedeniyle 2021 yılına ertelenmiştir. 162 ülkeden yaklaşık 4.500 sporcunun katıldığı müsabakalarda sporcular 22 farklı kategoride madalya için yarışmıştır. Parabadminton ve paratekvando ilk kez oyunlarda yer almıştır (paralympic.org, 2022). Türkiye, bu oyunları 2 altın, 4 gümüş ve 9 bronz olmak üzere toplam 15 madalya ile tamamlamıştır (TMPK, 2022).

2.4. Kış Paralimpik Oyunları

İsveç'te 1976 yılında tarihin ilk Paralimpik Kış Oyunları sadece iki spor branşında yapılmıştır (Arslan ve Sezer, 2020). İsveç'in Örnköldsvik şehrinde yapılan oyunlarda, 16 ülkeden toplamda 53 sporcu, Para dağ kayağı ve Para kros kayağı dallarında yarışmışlardır (Ürkmez, 2019).

1980 yılında Norveç'in Geilo kentinde düzenlenen Paralimpik Kış Oyunları'na 18 ülkeden 350 sporcu katılmıştır. Ampüteler, görme engelliler ve görme bozukluğu olan kişiler ilk kez yarışmıştır. Para kayak ve para kros kayağı bu oyunlarda yer almıştır (Ürkmez, 2019).

21 ülkeden 457 sporcu, Avusturya'nın Innsbruck kentinde düzenlenen 1984 Paralimpik Kış Oyunları'na katılmıştır. Serebral palsili sporcular ilk kez üç spor dalında yarışmıştır (Vasilios ve Eriketti, 2015).

1988 yılında Innsbruck'da yapılan yarışmalara 22 ülkeden 377 sporcu katılmıştır. Oyunlara Para Biatlonu dalı eklenmiştir (Wilson ve Ramchandani, 2017).

Fransa'nın Tignes-Albertville kentinde düzenlenen 1992 Paralimpik Kış Oyunları'na 24 ülkeden 288 erkek ve 77 kadın olmak üzere toplam 365 sporcu katılmıştır. Bu oyunlar, zihinsel engelli sporcuların gösteri yarışmalarına katıldığı ilk Paralimpik Kış Oyunlarıdır. Bu oyunlar aynı zamanda Olimpiyat Oyunları ile

aynı mekânda düzenlenen ilk Paralimpik Kış Oyunlarıdır (Webborn ve Vliet, 2012).

1994 yılında Norveç'in Lillehammer şehrinde düzenlenen Paralimpik Kış Oyunları'na 31 ülkeden 469 sporcu katılmıştır. Bu oyunlarda, buz kızıağı branşının programa eklenmesiyle birlikte 5 farklı spor dalında yarışmalar yapılmıştır (Wilson ve Ramchandani, 2017).

1998 yılında Japonya'nın Nagano kentinde düzenlenen Paralimpik Kış Oyunlarına 31 ülkeden 562 sporcu katılmıştır. Bu oyunlarda zihinsel engelli sporcular ilk kez resmi olarak yarışmış ve 5 ayrı branş yer almıştır (Webborn ve Vliet, 2012).

2002 yılında Salt Lake City'de gerçekleştirilen sekizinci Paralimpik Kış Oyunları, 36 ülkeden 415 sporcunun katılımıyla düzenlenmiştir. Amerika kıtasında gerçekleştirilen ilk Paralimpik Kış Oyunları olma özelliğini taşıyan bu organizasyonda, madalyalar dört farklı spor dalında dağıtılmıştır. (Webborn, Willick ve Reeser, 2006).

2006 yılında İtalya'nın Torino kentinde düzenlenen Paralimpik Kış Oyunları'na 38 ülkeden 474 yarışmacı katılmıştır. Tekerlekli sandalye curling branşı ilk kez oyunlara dahil edilerek yarışmalar düzenlenmiştir. Ayrıca ParalympicSport.TV platformunun kurulmasıyla, 105 farklı ülke ve çok sayıda seyirciye ulaşılmıştır (Vasilios ve Eriketti, 2015).

44 ülkeden 502 sporcu, Kanada'nın Vancouver kentinde düzenlenen 2010 Paralimpik Kış Oyunları'na katılmıştır. Oyunlar 5 farklı spor dalında düzenlendi ve 230.000 bilet satılarak yeni bir rekora ulaşılmıştır (Willick ve Lexell, 2014).

2014' yılında Rusya'nın Soçi şehrinde düzenlenen Paralimpik Kış Oyunları'na, 46 ülkeden 540 sporcu yarışmıştır. Oyunlara, beş farklı spor branşına ek olarak, Snowboard Alp Disiplini'ne yeni bir spor dalı olarak dahil edilmiştir. Ayrıca, oyunlar 316.200 bilet satışı ile Vancouver Oyunları'nın rekorunu kırmıştır (Willick ve Lexell, 2014).

49 ülkeden 563 katılımcı Güney Kore'nin Pyeongchang kentinde düzenlenen 2018 Paralimpik Kış Oyunları'nda yer almıştır. Snowboard'un alp disipliniinde ayrı yarışmalar düzenlenmiş ve toplamda altı farklı disiplinde madalya yarışmaları yapılmıştır (Jee, 2018).

2.5. Türkiye'nin Olimpiyat Alanında Çalışmaları

Türkiye, 1908 yılından bu yana Londra'da düzenlenen Olimpiyat Oyunları'na katılmaktadır.

Türkiye, Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi'nin önerisiyle “İstanbul 2000” ve “İstanbul 2004” Olimpiyat Oyunları'na ev sahipliği yapmak için adaylığını koymuştur. Dünyada ilk kez bir ülkenin olimpiyatlarla ilgili bir yasayı parlamentodan geçirmesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) tarafından gerçekleştirilmiştir. İstanbul'un olimpiyat adaylığı çalışmalarını yürütmekle sorumlu kuruluş, Olimpiyat Yasası ile kurulan İstanbul Olimpiyat Oyunları Hazırlık ve Düzenleme Kurulu'dur (HDK). Bu birimin üyeleri şu şekildedir (2004 Tanıtım Broşürü, s. 15):

Başkan: Gençlik ve Spordan Sorumlu Devlet Bakanı, Asbaşkanlar: İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı, Gençlik ve Spor Genel Müdürü, Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi (TMOK) Başkanı Üyeler: Dışişleri Bakanlığı tarafından görevlendirilecek bir büyükelçi, TMOK Genel Sekreteri, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı tarafından görevlendirilecek iki üye, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü tarafından görevlendirilecek iki üye, TMOK Başkanı tarafından görevlendirilecek iki üye eğer İstanbul 2004 Olimpiyat Oyunları'na ev sahipliği yapmaya hak kazanırsa, HDK oyunların düzenlenmesinden sorumlu ana organ olarak görevine devam edecektir (2004 Tanıtma Broşürü, s. 16).

2004 Olimpiyatları için yapılan hazırlıkları incelediğimizde, önceki yıllara göre farklı bir yaklaşım sergilendiği görülmektedir. Okullarda verilen olimpiyat dersleri, düzenlenen paneller ve konferanslar, çıkarılan yasalar ile planlanan ve inşa edilen tesisler bu alanda kaydedilen ilerlemeyi göstermektedir.

Selim Sırrı Tarcan, 8 Mart 1922 tarihinde uluslararası spor toplantılarına katılan ilk Türk spor yetkilisi olmuştur (San, 1985, 5. 21) başlayan olimpiyat düşleri artık gerçekleşmeye başlamıştır. Unutulmamalıdır ki, altyapısı olmayan her girişim başarısızlığa mahkûmdur. Türkiye'nin yarısı kadar nüfusa ve yüz ölçümüne sahip Yunanistan'da 27 tartan pist ile farklı salon ve stadyumlar bulunmaktadır; ayrıca her şehir için spor tarihi ve gelişim programları hazırlanmaktadır.

2.6. Uluslararası Paralimpik Komitesi (IPC)

Uluslararası Paralimpik Komitesi (IPC) 22 Eylül 1989 tarihinde Bonn, Almanya'da kurulmuştur ve Paralimpik hareketin şemsiye kuruluşudur (paralympic.org, 2022). Komitenin maksadı, Paralimpik Yaz ve Kış Oyunları'nın yanı sıra Dünya Şampiyonaları ve diğer Paralimpik yarışmaların düzenlenmesi yoluyla engelli kişilerin spor faaliyetlerini en iyi şekilde gerçekleştirmektir (Ürkmez, 2019). IPC, bünyesinde Afrika, Asya, Avrupa ve Okyanusya'nın yanı sıra, beş kıtada çalışan Bölgesel Paralimpik Komiteleri'ne sahiptir. Bu mahalli kuruluşlar, Paralimpik sporunun gelişimine yönelik faaliyetler yapmaktadır (Mumcu, 2018).

2.7. Olimpik Değer

Değerler, aileyi onurlandırmak gibi özel kavramlar olabileceği gibi, sağlık, demokrasi, barış gibi daha genel kavramlar da olabilir. Bir kişi, hayatının herhangi bir döneminde ve herhangi bir yaşantısında karşılaşabilir. (Rokeach, 1979, s. 13).

Bireyler, yaşamlarını belirleyen değerleri aile, arkadaş, komşu, okul, medya ve diğer sosyal kaynaklardan öğrenirler. Yaşamları boyunca öğrendikleri ve deneyimledikleri bu değerleri içselleştirerek kendilerini gerçekleştirme sürecinde ilerleme kaydediyor ve yaşamlarını bu değerlerle uyumlu hale getirebiliyorlar. Hem toplumsal yaşamda hem de bireyin iç dünyasında önemli olan durumlar kişi ve bölge ilişkilerine etki eden durumlardır (Hofstede, 2001, s. 32; Schwartz & Bilsky, 1987, s. 551). Zira değerler, sosyal yaşam ve bireyin olgularına yönelik algılarda büyük rol oynamaktadır.

Sporla ilişkilendirilen değerler incelendiğinde, sporun farklılıkları ne olursa olsun, tüm insanları kapsayan ve bir değerler bütünü olarak kabul edilen bir olgu olduğu açıktır. Bu bağlamda, Olimpiyat Oyunları da toplumları kendilerine özgü değerleriyle bir arada toplayan faaliyetler olarak görülmektedir (Coakley, 2017).

3. YÖNTEM

3.1. Araştırma Yöntemi

Bu araştırmada, tarama modelleri arasında yer alan genel tarama modeliyle gerçekleştirildi. Bu modelde çok sayıda örneklemin ele alındığı evrende, örneklem üzerinden evrene dair genel bir yargıya varmak amaçlanmaktadır (Karasar, 1984; Creswell, 2013). Genel tarama modelleri, geçmişte olan ya da günümüzdeki bir durumu olduğu gibi, herhangi bir müdahalede bulunmadan betimlemeye yönelik araştırmalardır (Karasar, 2020).

3.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini, 2024/2025 eğitim-öğretim döneminde Erzurum Teknik üniversitesinde aktif öğrenimine devam eden öğrenciler oluşturmaktadır.

Örneklem ise çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden ve evren içinde erişilebilir olan 42 kadın 68 erkek toplam 110 Spor Bilimleri Fakültesi öğrencisinden oluşmaktadır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada, iki bölümden oluşan bir anket formu kullanıldı. Bu form, “Kişisel Bilgi Formu” ile “olimpik değerler” ve “paralimpik sporlar farkındalık” envanterini içermektedir.

- Kişisel Bilgi Formu: Katılımcıların demografik özelliklerini belirlemek amacı ile cinsiyet, yaş, maddi gelir, sınıf düzeyi, sportif aktivite yapma durumu, yapmış olduğunuz spor türü, haftalık spor yapma süresi ve spor yaşınız gibi sorulardan oluşturulmuş 8 maddelik bir formdur.
- Olimpik Değer Ölçeği (Olympic Value Scale): Ölçek ilk olarak Koenigstorfer ve Preuss, (2018) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek geliştirme çalışması uluslararası boyutta farklı kültürde denenip ortak bir yapı elde edilmiştir. Koenigstorfer ve Preuss'in çalışmalarına göre ölçek 3 alt boyut ve 12 maddeden oluşmaktadır. Her bir boyut 4 maddeden oluşmakta ve 7'li likert tipinde derecelendirilmektedir (1=Hiç tanımlamıyor-7=Çok iyi tanımlıyor). Ölçeğin Türkçe geçerliliği için Aktaş ve Öktan (2022) yaptığı çalışmalarla Orijinal hali 12 maddeden oluşan Olimpik Değer Ölçeğini çözümlenmeye çalışılmış ve bu maddelerin özdeğeri 1'in üstünde 3 alt

boyutta toplandığı görülmüştür. Yapılan faktör analizi sonucunda, tüm maddelerin faktör yüklerinin .40'ın üzerinde olduğu belirlenmiştir. Analizler neticesinde, birden fazla faktöre anlamlı yüklenen, muğlak anlam taşıyan ya da herhangi bir faktöre yeterli düzeyde yüklenmeyen herhangi bir maddeye rastlanmamıştır. Faktör yükleri temel alınarak her bir maddenin ait olduğu faktörler net bir biçimde tespit edilmiş ve her bir faktörde dört maddenin yer aldığı saptanmıştır. Ölçeğin orijinal yapısında yer alan üç faktörlü modelin, Türk kültüründe de geçerliliğini koruduğu; aynı maddelerin, aynı faktörler altında toplandığı gözlemlenmiştir. İki aşamadan oluşan bu araştırmanın birinci bölümünde, Olimpik Değer Ölçeği'nin Türk kültüründeki psikometrik özellikleri incelenmiş; geçerlik ve güvenirlik analizleri gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın ikinci bölümünde ise, Türkiye'de yaşayan bireylerin bazı sosyo-demografik değişkenler bağlamında olimpik değerlere ilişkin algıları analiz edilmiştir. Faktör analizi bulguları, güvenirlik analizlerinden elde edilen Cronbach alfa katsayıları ve madde-toplam korelasyonları, Olimpik Değer Ölçeği'nin üç boyutlu ve 12 maddelik yapısının Türk kültüründe de benzer psikometrik özellikler sergilediğini ortaya koymuştur.

- Paralimpik Sporlar Farkındalık Ölçeğinin (PSFÖ): Spor bilimleri öğrencilerinin Paralimpik farkındalık düzeylerini belirlemeye yönelik olarak Canpolat ve Akyol (2022) tarafından geliştirilen ölçek kapsamında, araştırmacılar tarafından açıklayıcı faktör analizi (AFA) gerçekleştirilmiştir. Bu doğrultuda, öncelikle temel bileşenler analizi uygulanmış ve elde edilen sonuçlara göre ölçek maddelerinin özdeğeri 1'in üzerinde olan üç ayrı faktör altında toplandığı görülmüştür. Söz konusu üç faktörün toplam varyansa katkısı %74,514 olarak hesaplanmıştır. Faktör analizi sürecinde, maddelerin faktör yüklerinin ,30'un üzerinde olması, maddelerin birden fazla faktöre yüklenmesi durumunda yük farkının en az ,10 olması ve her bir faktörün özdeğerinin 1'in üzerinde olması gibi kriterler (Büyüköztürk, 2014) esas alınarak bazı maddeler analizden çıkarılmış ve analiz tekrarlanmıştır. Dikey döndürme yöntemi sonrasında yapılan analizler doğrultusunda ölçeğin iki faktörlü yapısı en uygun model olarak belirlenmiştir.

İki faktörlü yapı detaylı olarak incelendiğinde, birinci faktörde yer alan maddelerin spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin Paralimpik sporlarla ilgili bilgi düzeylerine ilişkin ifadeleri içerdiği görülmektedir (Paralimpik Bilgi: 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 15, 16, 19, 20, 22). İkinci faktör ise öğrencilerin Paralimpik sporlara yönelik ilgi düzeylerini yansıtan maddeleri kapsamaktadır (Paralimpik İlgi: 17, 21, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31).

3.4. Süreç/Uygulama

Araştırmacı ve danışman tarafından hazırlanan anket, öğrencilere yüz yüze (sınıf ortamında) gerekli izinler alındıktan sonra uygulanmıştır. Toplanan veriler bilgisayar ortamına aktarıldıktan sonra, gerekli analizler yapılmış ve ilgili tablolar yorumlanıp tartışıldıktan sonra öneriler sunulmuştur.

3.5. Araştırmacı Rolü

Araştırmacı, ulusal ve uluslararası literatür taraması yaparak kavramsal çerçeveyi oluşturmuştur. Anketler yüz yüze uygulanmış, veriler analiz edilmiştir. Bulgular, literatür çerçevesinde tartışılmış ve sonuçlara dayanarak öneriler sunulmuştur.

3.6. Araştırmanın Güvenirliği

Tablo 3.1. Olimpik Değerler ile Paralimpik Sporlar Farkındalık Ölçeği Cronbach Alfa (α) Güvenirlik Analizi Sonuçları

Ölçek Alt Boyutları	Cronbach's Alpha	Madde Sayısı
Farklılıkların Takdiri Boyutu	,681	4
Başkaları ile Dostça İlişiler Boyutu	,861	4
Rekabette Başarı Boyutu	,889	4
Olimpik Değerler Ölçek Toplam	,902	12
Paralimpik Bilgi	,949	14
Paralimpik İlgi	,941	10
Paralimpik Ölçek Toplam	,925	24

Güvenilirlik katsayıları literatürde Salvucci ve diğerleri (1997) tarafından şu kriterlere göre değerlendirilmiştir. “0.50'den küçük olanlar genellikle güvenilirlik açısından düşük kabul edilir”. “0.50 ile 0.80 arasındakiler orta düzeyde güvenilirlik gösterir”. “0.80'den büyük olanlar ise yüksek güvenilirliği ifade eder oldukça güvenilir olarak değerlendirilir.

Bu bağlamda her iki ölçeğinde güvenirlik değerleri incelendiğinde olimpik değerler ilk alt boyutunda orta düzeyde ve diğer tüm alt boyutlar ile ölçeklerin toplamalarında ise yüksek güvenirlik seviyelerinde olduğu görülmektedir.

3.7. Verilerin Analizi

Araştırmacılar, istatistiksel analizlere başlamadan önce doğrusallık, durağanlık, homojenlik ve normallik gibi varsayımların karşılandığını gösteren istatistiksel bilgileri sunmalıdır (Tozoğlu & Dursun, 2020). Bu çalışmada, tüm anketlerden elde edilen veriler SPSS veri tabanına aktarılmış ve analizlerde SPSS 26.00 paket programı kullanılmıştır. Verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini anlamak için çarpıklık ve basıklık değerleri incelenmiştir. Veri setinin normal dağılım gösterdiği saptandığından (Tablo 3.2), Paired Samples T Testi uygulanmış ve çoklu grup karşılaştırmalarında Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ve uygun Posthoc testleri yapılmıştır (Alpar, 2001). Bu değerler, Tablo 3.2'de ayrıntılı bir şekilde sunulmuştur.

Tablo 3.2. Araştırma Verilerine Ait Tanımlayıcı İstatistik ve Normallik Analizi Sonuçları

Ölçek	Alt Boyut	N	Min	Max	Mean	Std. Deviation	Skewness	Kurtosis
Olimpik Değerler	Farklılıkların Takdiri	110	8,00	28,00	20,62	5,28	-,480	-,447
	Başkaları ile Dostça İlişiler	110	5,00	28,00	22,56	5,66	-,938	,191
	Rekabette Başarı	110	6,00	28,00	23,60	5,47	-1,215	,601
	Olimpik Değerler Ölçek Toplam	110	30,00	84,00	66,80	14,22	-,963	,286
Paralimpik Sporlar Farkındalık	Paralimpik Bilgi	110	14,00	68,00	37,34	14,87	-,070	-1,077
	Paralimpik İlgi	110	10,00	50,00	38,87	10,79	-1,182	,529
	Paralimpik Ölçek Toplam	110	24,00	114,00	76,21	19,72	-,476	-,134

Tablo 3.2’de olimpik değerler ölçeği “farklılıkların takdiri” alt boyutunda skewness -,480 ve kurtosis -,447; “başkaları ile dostça ilişkiler” alt boyutunda skewness -,938 ve kurtosis -,191; “rekabette başarı” alt boyutunda skewness -1,215 ve kurtosis ,601; “olimpik değerler ölçek toplam”ında ise skewness -,963 ve kurtosis ,286 olduğu ve paralimpik sporlar farkındalık ölçeği “paralimpik bilgi” alt boyutunda skewness -,070 ve kurtosis -1,077; “paralimpik ilgi” alt boyutunda skewness -1,182 ve kurtosis -,529; “paralimpik ölçek toplamında” ise skewness -,476 ve kurtosis -,134 olduğu

Tabachnick ve Fidell (2013), ölçeklerde çarpıklık ve basıklık katsayılarının ($\pm 1,5$) değer aralığında olması durumunda verilerin normal dağılım sergileyeceğini belirtmektedir. Çalışmamızda basıklık ve çarpıklık değerlerinin bu kriterlere uygun olduğu görülmüştür. Normal dağılım sergileyen verilerin farklılıklarını belirlemek amacıyla iki bağımsız grup arasında ortalamalara bakarak istatistiksel olarak anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek için “Bağımsız Örneklem T Testi” ve ikiden fazla değişken için “Tek Yönlü Varyans Analizi” Anova yapılmış ve uygun post-hoc testleri kullanılarak sonuçlar $p < 0,05$ anlamlılık düzeyine göre yorumlanmıştır.

Tablo 3.3. Katılımcıların Demografik Değişkenlerine İlişkin Bilgiler

		(N)	(%)
Cinsiyet	Kadın	42	38,2
	Erkek	68	61,8
Yaş	18-20 Yaş arası	42	38,2
	21-23 Yaş arası	56	50,9
	24 Yaş ve üzeri	12	10,9
Toplam Gelir	Bir asgari ücret ve aşağısı	37	33,6
	İki ve Üç asgari ücret arası	59	53,6
	Dört asgari ücret ve üzeri	14	12,7
Sınıf Düzeyi	1.Sınıf	34	30,9
	2.Sınıf	48	43,6
	3.Sınıf	13	11,8
	4.Sınıf	15	13,6
Sportif Aktivite Yapma Durumu	Evet sportif aktivite yapıyorum	93	84,5
	Hayır sportif aktivite yapmıyorum	17	15,5
Yapmış Olduğunuz Spor Türü	Bireysel sporlar	40	36,4
	Takım sporları	53	48,2
Haftalık Spor Yapma Süresi	1-3 Saat arası	24	21,8
	4-7 Saat arası	27	24,5
	8-11 Saat arası	20	18,2
	12 Saat ve üzeri	22	20,0
Spor Yaşı	1-3 Yıl arası	14	12,7
	4-6 Yıl arası	23	20,9
	7-9 Yıl arası	26	23,6
	10 Yıl ve üzeri	30	27,3
Toplam		110	

Tablo 3.3’de; öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre kadınların 42 (%38,2) ve erkeklerin 68 (%61,8) kişi olduğu; yaş değişkenine göre 18-20 yaş 42 (%38,2), 21-23 yaş 56 (%50,9), 24 yaş ve üzeri 12 (%10,9) kişinin olduğu; toplam aile gelir düzeyi değişkenine göre bir asgari ücret ve aşağısı 37 (%33,6), iki ve üç asgari ücret arası 59 (%53,6) ve dört asgari ücret ve üzeri 14 (%12,7) kişinin olduğu; sınıf

düzeyi değişkenine göre 1.sınıf 34 (%30,9), 2.sınıf 48 (%43,6), 3.sınıf 13 (%11,8) ve 4.sınıf 15 (%13,6) kişinin olduğu; sportif aktivite yapma durum değişkenine göre evet sportif aktivite yapıyorum 93 (%84,5) ve hayır sportif aktivite yapmıyorum 17 (%15,5) kişi olduğu; yapmış oldukları spor türü değişkenine göre bireysel sporlar 40 (%36,4) ve takım sporları yapan 53 (%48,2) kişinin olduğu; haftalık spor yapma süre değişkenine göre 1-3 saat arası 24 (%21,8), 4-7 saat arası 27 (%24,5), 8-11 saat arası 20 (%18,2) kişinin olduğu, 12 Saat ve üzeri 22 (%20,0) kişinin olduğu, spor yapma yılına göre 1-3 yıl arası 14 (%12,7), 4-6 yıl arası 23 (%20,9), 7-9 yıl arası 26 (%23,6), 10 yıl ve üzeri 30 (%27,3) kişi olduğu toplamda 110 öğrencinin araştırmaya katıldığı görülmektedir.

4. BULGULAR

Tablo 4.1. Katılımcıların Olimpik Değerler ile Paralimpik Sporlar Farkındalık Ölçek Alt Boyut Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Ölçek	Alt Boyutlar	Grup	n	$\bar{x}$	ss	t	p
Olimpik Değerler	Farklılıkların Takdiri	Kadın	42	19,83	5,60	-	,217
		Erkek	68	21,11	5,05	1,242	
	Başkaları ile Dostça İlişiler	Kadın	42	21,92	5,42	-,923	,358
		Erkek	68	22,95	5,81		
	Rekabette Başarı	Kadın	42	22,47	5,78	-	,088
		Erkek	68	24,30	5,18	1,722	
	Olimpik Değerler Ölçek Toplam	Kadın	42	64,23	14,10	-	,138
		Erkek	68	68,38	14,17	1,493	
Paralimpik Sporlar Farkındalık	Paralimpik Bilgi	Kadın	42	33,97	14,45	-	,050*
		Erkek	68	39,42	14,85	1,889	
	Paralimpik İlgi	Kadın	42	39,80	10,58	,713	,477
		Erkek	68	38,29	10,96		
	Paralimpik Ölçek Toplam	Kadın	42	73,78	19,48	-	,312
		Erkek	68	77,72	19,86	1,017	

(p<0.05) *

Tablo 4.1’de öğrencilerin cinsiyetlerine göre değerleri incelendiğinde paralimpik sporlar farkındalık ölçeği paralimpik bilgi alt boyutunda erkekler lehine anlamlı farklılıklar olduğu ($p<0,50$; $p<0,05$); paralimpik ilgi alt boyutu ve ölçek toplamı ile olimpik değerler ölçek alt boyutları ve ölçek toplamında ise istatistiksel olarak herhangi bir anlamlı farklılığın olmadığı tespit edildi ($p>0,05$).

Tablo 4.2. Katılımcıların Olimpik Değerler ile Paralimpik Sporlar Farkındalık Ölçek Alt Boyut Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Ölçek	Alt Boyutlar	Grup	n	$\bar{x}$	ss	t	p
Olimpik Değerler	Farklılıkların Takdiri	18-20 Yaş arası	42	20,23	5,09	1,912	,153
		21-23 Yaş arası	56	20,32	4,90		
		24 Yaş ve üzeri	12	23,41	7,06		
	Başkaları ile Dostça İlişiler	18-20 Yaş arası	42	22,38	5,78	1,762	,177
		21-23 Yaş arası	56	22,08	5,46		
		24 Yaş ve üzeri	12	25,41	5,82		
	Rekabette Başarı	18-20 Yaş arası	42	23,30	5,90	,320	,727
		21-23 Yaş arası	56	23,58	5,14		
		24 Yaş ve üzeri	12	24,75	5,70		
	Olimpik Değerler Ölçek Toplam	18-20 Yaş arası	42	65,92	13,97	1,547	,218
		21-23 Yaş arası	56	66,00	13,66		
		24 Yaş ve üzeri	12	73,58	16,97		
Paralimpik Sporlar Farkındalık	Paralimpik Bilgi	18-20 Yaş arası	42	38,78	14,34	,376	,688
		21-23 Yaş arası	56	36,75	15,29		
		24 Yaş ve üzeri	12	35,08	15,55		
	Paralimpik İlgi	18-20 Yaş arası	42	39,71	10,47	,285	,753
		21-23 Yaş arası	56	38,10	11,17		
		24 Yaş ve üzeri	12	39,50	10,78		
	Paralimpik Ölçek Toplam	18-20 Yaş arası	42	78,50	16,03	,451	,638
		21-23 Yaş arası	56	74,85	22,22		
		24 Yaş ve üzeri	12	74,58	19,86		

Tablo 4.2’de öğrencilerin yaşlarına göre olimpik değerler ile paralimpik sporlar farkındalık ölçeği değerleri incelendiğinde hem alt boyutlar hem de ölçekler toplamında istatistiksel olarak herhangi bir anlam olmadığı tespit edildi ($p>0,05$).

Tablo 4.3. Katılımcıların Olimpik Değerler ile Paralimpik Sporlar Farkındalık Ölçek Alt Boyut Puanlarının Maddi Gelir Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Ölçek	Alt Boyutlar	Grup	n	$\bar{x}$	ss	t	p	LSD
Olimpik Değerler	Farklılıkların Takdiri	Bir asgari ücret ve aşağısı	37	21,13	5,47	4,705	,011*	c<a,b
		İki ve Üç asgari ücret arası	59	21,23	4,87			
		Dört asgari ücret ve üzeri	14	16,71	5,12			
	Başkaları ile Dostça İlişiler	Bir asgari ücret ve aşağısı	37	23,91	4,92	8,011	,001*	c<a,b
		İki ve Üç asgari ücret arası	59	22,94	5,11			
		Dört asgari ücret ve üzeri	14	17,35	7,12			
	Rekabette Başarı	Bir asgari ücret ve aşağısı	37	24,10	4,80	4,145	,018*	c<a,b
		İki ve Üç asgari ücret arası	59	24,20	5,31			
		Dört asgari ücret ve üzeri	14	19,78	6,58			
	Olimpik Değerler Ölçek Toplam	Bir asgari ücret ve aşağısı	37	69,16	12,88	7,465	,001*	c<a,b
		İki ve Üç asgari ücret arası	59	68,38	13,23			
		Dört asgari ücret ve üzeri	14	53,85	15,76			
Paralimpik Sporlar Farkındalık	Paralimpik Bilgi	Bir asgari ücret ve aşağısı	37	38,97	13,86	,423	,656	
		İki ve Üç asgari ücret arası	59	36,15	15,67			
		Dört asgari ücret ve üzeri	14	38,07	14,61			
	Paralimpik İlgi	Bir asgari ücret ve aşağısı	37	39,72	10,42	,174	,840	
		İki ve Üç asgari ücret arası	59	38,40	11,08			
		Dört asgari ücret ve üzeri	14	38,57	11,21			
	Paralimpik Ölçek Toplam	Bir asgari ücret ve aşağısı	37	78,70	19,38	,501	,607	
		İki ve Üç asgari ücret arası	59	74,55	20,06			
		Dört asgari ücret ve üzeri	14	76,64	19,88			

(p<0.05) *

Tablo 4.3'd3 öğrencilerin maddi gelir değişkenine göre olimpik değerler ölçeği incelendiğinde ölçek alt boyutları ve ölçek toplamında bir asgari ücret ve

aşağısı gelir elde edenler lehine anlamlı farklılıklar olduğu ($p<0,05$); paralimpik sporlar farkındalık ölçeği değerleri incelendiğinde ise hem alt boyutlarda hem de ölçek toplamında istatistiksel olarak herhangi bir anlam olmadığı tespit edildi ($p>0,05$).

Tablo 4.4. Katılımcıların Olimpik Değerler ile Paralimpik Sporlar Farkındalık Ölçek Alt Boyut Puanlarının Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Ölçek	Alt Boyutlar	Grup	n	$\bar{x}$	ss	t	p	LSD
Olimpik Değerler	Farklılıkların Takdiri	1.Sınıf	34	20,41	6,10	,329	,805	
		2.Sınıf	48	21,10	4,74			
		3.Sınıf	13	19,53	4,48			
		4.Sınıf	15	20,53	5,89			
	Başkaları ile Dostça İlişiler	1.Sınıf	34	21,88	6,24	,247	,863	
		2.Sınıf	48	22,83	5,04			
		3.Sınıf	13	22,69	7,40			
		4.Sınıf	15	23,13	4,92			
	Rekabette Başarı	1.Sınıf	34	22,26	6,88	1,202	,313	
		2.Sınıf	48	24,29	4,57			
		3.Sınıf	13	24,92	3,90			
		4.Sınıf	15	23,33	5,52			
	Olimpik Değerler Ölçek Toplam	1.Sınıf	34	64,55	16,81	,440	,725	
		2.Sınıf	48	68,22	12,33			
		3.Sınıf	13	67,15	14,01			
		4.Sınıf	15	67,00	14,51			
Paralimpik Sporlar Farkındalık	Paralimpik Bilgi	1.Sınıf	34	38,82	15,24	2,633	,050*	c>d
		2.Sınıf	48	37,18	14,56			
		3.Sınıf	13	43,76	14,70			
		4.Sınıf	15	28,93	12,57			
	Paralimpik İlgi	1.Sınıf	34	39,91	10,83	,232	,874	
		2.Sınıf	48	38,06	10,00			
		3.Sınıf	13	39,76	11,92			
		4.Sınıf	15	38,33	12,93			
	Paralimpik Ölçek Toplam	1.Sınıf	34	78,73	19,82	1,895	,135	
		2.Sınıf	48	75,25	18,55			
		3.Sınıf	13	83,53	22,40			
		4.Sınıf	15	67,26	19,04			

($p<0,05$) *

Tablo 4.4’de öğrencilerin sınıf düzeyi değişkeni incelendiğinde paralimpik sporlar farkındalık ölçeği paralimpik bilgi alt boyutunda 3.sınıf ve 4.sınıf öğrencileri arasında 3.sınıf öğrencileri lehine anlamlı farklılıklar olduğu ($p<0,50$; $p<0,05$); paralimpik ilgi alt boyutu ve ölçek toplamı ile olimpik değerler ölçek alt

boyutları ve ölçek toplamında ise istatistiksel olarak herhangi bir anlamlı farklılığın olmadığı tespit edildi ($p>0,05$).

Tablo 4.5. Katılımcıların Olimpik Değerler ile Paralimpik Sporlar Farkındalık Ölçek Alt Boyut Puanlarının Sportif Aktivite Yapma Durum Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Ölçek	Alt Boyutlar	Grup	n	$\bar{x}$	ss	t	p
Olimpik Değerler	Farklılıkların Takdiri	Evet sportif aktivite yapıyorum	93	20,70	5,25	,381	,704
		Hayır sportif aktivite yapmıyorum	17	20,17	5,54		
	Başkaları ile Dostça İlişiler	Evet sportif aktivite yapıyorum	93	22,30	5,88	1,138	,258
		Hayır sportif aktivite yapmıyorum	17	24,00	4,16		
	Rekabette Başarı	Evet sportif aktivite yapıyorum	93	23,34	5,68	1,190	,237
		Hayır sportif aktivite yapmıyorum	17	25,05	3,96		
	Olimpik Değerler Ölçek Toplam	Evet sportif aktivite yapıyorum	93	66,35	14,65	-,766	,445
		Hayır sportif aktivite yapmıyorum	17	69,23	11,64		
	Paralimpik Bilgi	Evet sportif aktivite yapıyorum	93	38,77	14,74	2,407	,018*
		Hayır sportif aktivite yapmıyorum	17	29,52	13,45		
	Paralimpik İlgi	Evet sportif aktivite yapıyorum	93	39,94	9,88	2,496	,014*
		Hayır sportif aktivite yapmıyorum	17	33,00	13,77		
Paralimpik Sporlar Farkındalık	Paralimpik Ölçek Toplam	Evet sportif aktivite yapıyorum	93	78,72	17,84	3,245	,002*
		Hayır sportif aktivite yapmıyorum	17	62,52	24,18		

($p<0.05$) *

Tablo 4.5’de öğrencilerin sportif aktivite yapma durum değişkenine göre paralimpik sporlar farkındalık ölçeği değerleri incelendiğinde ölçek alt boyutları ve ölçek toplamında sportif aktivite yapanlar lehine anlamlı farklılıklar olduğu ($p<0,05$); olimpik değerler ölçeği incelendiğinde ise hem alt boyutlarda hem de ölçek toplamında istatistiksel olarak herhangi bir anlam olmadığı tespit edildi ($p>0,05$).

Tablo 4.6. Katılımcıların Olimpik Değerler ile Paralimpik Sporlar Farkındalık Ölçek Alt Boyut Puanlarının Spor Türü Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Ölçek	Alt Boyutlar	Grup	n	$\bar{x}$	ss	t	p
Olimpik Değerler	Farklılıkların Takdiri	Bireysel sporlar	40	21,20	4,67	,779	,438
		Takım sporları	53	20,33	5,67		
	Başkaları ile Dostça İlişiler	Bireysel sporlar	40	22,55	5,16	,353	,725
		Takım sporları	53	22,11	6,41		
	Rekabette Başarı	Bireysel sporlar	40	23,25	5,32	-	,891
		Takım sporları	53	23,41	5,98		
	Olimpik Değerler Ölçek Toplam	Bireysel sporlar	40	67,00	12,31	,367	,714
		Takım sporları	53	65,86	16,30		
Paralimpik Sporlar Farkındalık	Paralimpik Bilgi	Bireysel sporlar	40	37,17	14,82	-	,366
		Takım sporları	53	39,98	14,70		
	Paralimpik İlgi	Bireysel sporlar	40	40,05	10,16	,088	,930
		Takım sporları	53	39,86	9,76		
	Paralimpik Ölçek Toplam	Bireysel sporlar	40	77,22	17,58	-	,486
		Takım sporları	53	79,84	18,11		

Tablo 4.6’da öğrencilerin spor türü göre olimpik değerler ile paralimpik sporlar farkındalık ölçeği değerleri incelendiğinde hem alt boyutlar hem de ölçekler toplamında istatistiksel olarak herhangi bir anlam olmadığı tespit edildi ($p>0,05$).

Tablo 4.7. Katılımcıların Olimpik Değerler ile Paralimpik Sporlar Farkındalık Ölçek Alt Boyut Puanlarının Haftalık Spor Yapma Süre Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Ölçek	Alt Boyutlar	Grup	n	$\bar{x}$	ss	t	p
Olimpik Değerler	Farklılıkların Takdiri	1-3 Saat arası	24	18,45	6,29	2,137	,101
		4-7 Saat arası	27	21,85	3,94		
		8-11 Saat arası	20	21,45	5,17		
		12 Saat ve üzeri	22	21,09	5,10		
	Başkaları ile Dostça İlişiler	1-3 Saat arası	24	20,00	6,76	1,891	,137
		4-7 Saat arası	27	23,74	4,60		
		8-11 Saat arası	20	22,50	5,77		
		12 Saat ve üzeri	22	22,86	6,00		
	Rekabette Başarı	1-3 Saat arası	24	21,04	5,78	1,826	,148
		4-7 Saat arası	27	24,03	5,00		
		8-11 Saat arası	20	24,30	6,21		
		12 Saat ve üzeri	22	24,13	5,54		
	Olimpik Değerler Ölçek Toplam	1-3 Saat arası	24	59,50	15,65	2,534	,062
		4-7 Saat arası	27	69,62	10,88		
		8-11 Saat arası	20	68,25	15,82		
		12 Saat ve üzeri	22	68,09	15,02		
Paralimpik Sporlar Farkındalık	Paralimpik Bilgi	1-3 Saat arası	24	34,29	13,44	1,115	,347
		4-7 Saat arası	27	39,11	13,44		
		8-11 Saat arası	20	40,65	17,27		
		12 Saat ve üzeri	22	41,54	15,03		
	Paralimpik İlgi	1-3 Saat arası	24	38,79	9,93	,145	,933
		4-7 Saat arası	27	40,33	9,28		
		8-11 Saat arası	20	40,25	10,42		
		12 Saat ve üzeri	22	40,45	10,60		
	Paralimpik Ölçek Toplam	1-3 Saat arası	24	73,08	15,21	1,167	,327
		4-7 Saat arası	27	79,44	15,36		
		8-11 Saat arası	20	80,90	17,98		
		12 Saat ve üzeri	22	82,00	22,43		

Tablo 4.7’de öğrencilerin haftalık spor yapma süre değişkenine göre olimpik değerler ile paralimpik sporlar farkındalık ölçeği değerleri incelendiğinde hem alt boyutlar hem de ölçekler toplamında istatistiksel olarak herhangi bir anlam olmadığı tespit edildi ($p>0,05$).

Tablo 4.8. Katılımcıların Olimpik Değerler ile Paralimpik Sporlar Farkındalık Ölçek Alt Boyut Puanlarının Spor Yaş Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Ölçek	Alt Boyutlar	Grup	n	$\bar{x}$	ss	t	p
Olimpik Değerler	Farklılıkların Takdiri Boyutu	1-3 Yıl arası	14	20,71	6,87	,122	,947
		4-6 Yıl arası	23	21,00	4,70		
		7-9 Yıl arası	26	20,19	6,16		
		10 Yıl ve üzeri	30	20,93	4,07		
	Başkaları ile Dostça İlişiler Boyutu	1-3 Yıl arası	14	20,21	7,24	,894	,447
		4-6 Yıl arası	23	23,47	5,75		
		7-9 Yıl arası	26	22,26	6,23		
		10 Yıl ve üzeri	30	22,40	4,93		
	Rekabette Başarı Boyutu	1-3 Yıl arası	14	21,42	6,42	,787	,504
		4-6 Yıl arası	23	23,82	5,98		
		7-9 Yıl arası	26	24,19	4,99		
		10 Yıl ve üzeri	30	23,13	5,70		
	Olimpik Değerler Ölçek Toplam	1-3 Yıl arası	14	62,35	17,93	,479	,698
		4-6 Yıl arası	23	68,30	15,61		
		7-9 Yıl arası	26	66,65	15,65		
		10 Yıl ve üzeri	30	66,46	11,41		
Paralimpik Sporlar Farkındalık	Paralimpik Bilgi	1-3 Yıl arası	14	36,78	16,83	,527	,665
		4-6 Yıl arası	23	36,17	12,07		
		7-9 Yıl arası	26	40,50	14,17		
		10 Yıl ve üzeri	30	40,20	16,33		
	Paralimpik İlgi	1-3 Yıl arası	14	38,78	10,64	,412	,745
		4-6 Yıl arası	23	39,69	9,63		
		7-9 Yıl arası	26	41,73	8,39		
		10 Yıl ve üzeri	30	39,13	11,10		
	Paralimpik Ölçek Toplam	1-3 Yıl arası	14	75,57	11,60	,681	,566

4-6 Yıl arası	23	75,86	15,30
7-9 Yıl arası	26	82,23	17,67
10 Yıl ve üzeri	30	79,33	21,90

Tablo 4.8’de öğrencilerin spor yaş değişkenine göre olimpik değerler ile paralimpik sporlar farkındalık ölçeği değerleri incelendiğinde hem alt boyutlar hem de ölçekler toplamında istatistiksel olarak herhangi bir anlam olmadığı tespit edildi ($p>0,05$).

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmanın bu bölümünde, verilerinin analizinde elde edilen bulgular ilgili literatürdeki araştırma bulguları ile tartışılmıştır.

Bu araştırmada, öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre paralimpik sporlar farkındalık ölçeğinde, paralimpik bilgi alt boyutunda erkekler lehine anlamlı farklar bulunmuş, ancak paralimpik ilgi alt boyutu ve ölçek toplamı ile olimpiik değerler ölçeğinde cinsiyetler arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Erkeklerin paralimpik sporlar konusundaki yüksek farkındalıkları, spor ve fiziksel aktiviteye olan ilgi ve katılımlarının bir yansıması olabilir. Literatürde, erkeklerin sporla ilgili bilgiye erişim ve katılım oranlarının kadınlara göre daha yüksek olduğu, bu nedenle paralimpik sporlar konusunda erkeklerin daha fazla bilgi sahibi olabilecekleri belirtilmektedir (Hutchinson ve Green, 2013; Fink, 2016). Aktaş ve Öktan (2022) tarafından yapılan çalışmada, olimpiik değerler ile ilgili bulgularımızı destekleyen sonuçlar elde edilmiştir. Ayrıca, Dursun ve arkadaşlarının (2019) çalışmasında kadın öğrencilerin paralimpik ilgi değişkeninde daha yüksek ortalamalara sahip olduğu, dolayısıyla paralimpik ilgi alt boyutunda kadınlar lehine anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur (Canpolat ve Akyol, 2023).

Bu araştırmada, öğrencilerin yaş değişkenine göre olimpiik değerler ve paralimpik sporlar farkındalık ölçeği incelendiğinde hem alt boyutlarda hem de ölçek toplamında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$). Bu sonuç, yaşın paralimpik sporlar ve olimpiik değerler farkındalığı üzerinde belirgin bir etkisi olmadığını gösteriyor olabilir. Genç yaştaki bireylerin paralimpik sporlar ve olimpiik değerler hakkında daha fazla bilgiye sahip olmaları beklenilse de yaş grupları arasında farkın ortaya çıkmaması, sporların ve paralimpik etkinliklerin daha erişilebilir hale gelmesi ve toplumda bu alanda bir eşitlik sağlanması ile ilişkilendirilebilir. Aktaş ve Öktan (2022) tarafından yapılan çalışmada, olimpiik değerler ile yaş değişkeni arasında negatif yönlü bir ilişki olduğu ancak bu ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı bir fark yaratmadığı belirlenmiştir. Clement (2009) de olimpiik değerlerle yaş değişkenliği arasında zayıf bir ilişki olduğunu saptamıştır. Bu zayıf ilişki, olimpiik değerlerin bir spor etkinliği olarak algılanmasından kaynaklanmaktadır. Ayrıca, bireyin değer analizlerine etki eden faktörlerin, ailesel ortam, sosyal etkileşimler, çevre unsurları ve eğitim süreciyle de bağlantılı olduğu gözlemlenmektedir. Farrell & Shields (2002) ise, yaşın ilerlemesiyle birlikte spora

yönelik ilgi düzeyinin azaldığını ve bunun, yaşa bağlı fiziksel yetersizliklerle ilişkili olabileceğini belirtmiştir. Bu sonuçlar, araştırma bulgularımızla paralellik göstermektedir.

Bu araştırmada, öğrencilerin maddi gelir düzeyine göre olimpiik değerler ölçeği incelendiğinde, asgari ücret ve daha düşük gelir düzeyine sahip bireyler lehine anlamlı farklar bulunmuş ($p<0,05$), ancak paralimpiik sporlar farkındalık ölçeği alt boyutları ve ölçek toplamında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmemiştir ($p>0,05$). Bu durum, düşük gelir düzeyindeki bireylerin yaşam koşullarından dolayı olimpiik değerler gibi toplumsal değerlere ve spora yönelik algılarında farklılıklar gösterebileceğini düşündürmektedir. Düşük gelir seviyesindeki bireylerin, sporun ve olimpiik değerlerin toplumsal prestijiyle daha yakın ilişki kurarak, bu alanda daha fazla farkındalık oluşturmaları olasıdır. Paralimpiik sporlar farkındalık ölçeği ile gelir düzeyi arasında bir ilişki bulunmaması ise paralimpiik sporların toplumda daha az yer bulması ve farkındalıklarının daha çok eğitim ve medya aracılığıyla şekillenmesiyle açıklanabilir (Wann, 2006; Greenwood & Mark, 2013). Literatürde ise Aktaş ve Öktan (2022) ile Kök (2019) tarafından yapılan çalışmalarda, maddi gelir düzeyi ile paralimpiik sporlar farkındalığı arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Ayrıca, De Bosscher ve arkadaşları (2010), sporun sosyal eşitsizlikleri azaltma işlevi gördüğünü ve ekonomik olarak dezavantajlı grupların bu değerleri daha içselleştirme eğiliminde olduklarını belirtmişlerdir. Bu bulgular, araştırma sonuçlarımızla paralellik göstermektedir.

Bu araştırmada, öğrencilerin sınıf düzeyine göre paralimpiik sporlar farkındalık ölçeği paralimpiik bilgi alt boyutunda 3. sınıf ve 4. sınıf öğrencileri arasında 3. sınıf öğrencileri lehine anlamlı farklar bulunmuş ($p<0,50$; $p<0,05$), ancak paralimpiik ilgi alt boyutu, ölçek toplamı ile olimpiik değerler ölçeğinde herhangi bir anlamlı fark tespit edilmemiştir ($p>0,05$). Bu sonuç, sınıf düzeyinin paralimpiik sporlar hakkındaki bilgi ve ilgi düzeyini etkileyebileceğini göstermektedir. 3. sınıf öğrencilerinin paralimpiik sporlar hakkında daha fazla bilgiye sahip olmaları ve bu alana olan ilgilerinin yüksek olması, onların paralimpiik bilgi alt boyutunda daha yüksek puanlar almasına neden olmuş olabilir. 4. sınıf öğrencileri ise daha fazla bilgiye sahip olsalar da paralimpiik sporlar konusunda duygusal bir bağ veya ilgi oluşturmadıkları için bu durum açıklanabilir. Ayrıca,

olimpik değerler ölçeğinde sınıf düzeyine göre bir farkın olmaması, öğrencilerin olimpiik değerlerle ilgili algılarının benzer kaldığını gösteriyor. Literatür taramaları sonucunda, Yıldizer ve Coşkun (2021) tarafından yapılan çalışmada sınıf düzeyinin olimpiik değerler algısı üzerindeki etkisini inceleyen bulgular, araştırmamızla örtüşmektedir ve bu bulgular, sınıf düzeyinin olimpiik değerler algısı üzerinde bir etkisi olmadığını doğrulamaktadır. Ayrıca, Uysal ve arkadaşları (2014) tarafından yapılan çalışmada, farklı akademik bölümlerde eğitim alan üniversite öğrencilerinin engelli bireylere yönelik tutumlarının anlamlı farklılık gösterdiği belirtilmiştir. Bu bulgu, bireylerin akademik disiplinlerine bağlı olarak engellilik algılarının değişkenlik gösterebileceğini ve öğrenim gördükleri alanların, farkındalık ve tutum gelişiminde önemli bir rol oynayabileceğini ortaya koymaktadır.

Öğrencilerin sportif aktivite yapma durumuna göre paralimpiik sporlar farkındalık ölçeğinde, ölçek alt boyutları ve toplamında sportif aktivite yapanlar lehine anlamlı farklar bulunmuş ($p<0,05$), ancak olimpiik değerler ölçeğinde alt boyutlar ve ölçek toplamında herhangi bir anlamlı fark tespit edilmemiştir ($p>0,05$). Bu durum, sportif aktivite yapan bireylerin sporla ilgili daha fazla bilgi ve farkındalık geliştirmeleriyle ilgili olabilir. Sportif aktivite yapan öğrenciler, paralimpiik sporlar ve bu sporların toplumsal rolü hakkında daha fazla bilgi edinme eğiliminde olabilirler, bu da paralimpiik sporlar farkındalık ölçeğinde anlamlı farklılıklara yol açmıştır. Ancak, olimpiik değerler ölçeğinde anlamlı bir fark olmaması, olimpiik değerlerin sportif aktiviteye katılım düzeyine bağlı olarak algılanmadığını gösterebilir. Canpolat ve Akyol (2022) tarafından yapılan çalışmada, spor bilimleri öğrencilerinin paralimpiik farkındalıkları ile engellilere yönelik tutumlarının birbirini etkileyen değişkenler olduğu ve demografik özellikler açısından çeşitli anlamlı farklılıkların olduğu belirlenmiştir. Bu çalışma, araştırmamızın bulgularını destekler niteliktedir. Ancak, olimpiik değerler ölçeği bağlamında elde edilen bulgularımızın aksine, Aktaş ve Öktan (2022) tarafından yapılan çalışmada lisanslı sporcular lehine anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Bu araştırmada, öğrencilerin yapmış oldukları spor türüne göre olimpiik değerler ile paralimpiik sporlar farkındalık ölçeği değerleri incelendiğinde hem alt boyutlar hem de ölçek toplamında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$). Spor türünün, olimpiik ve paralimpiik sporlar arasındaki

farkındalıkları etkilememesi, öğrencilerin sporun genel doğasına dair benzer bir farkındalık seviyesinde olmalarından kaynaklanıyor olabilir. Ayrıca, olimpiik ve paralimpiik sporlar arasındaki farkındalık, medya, eğitim ve toplumsal algılar gibi faktörlerle şekillendiğı için bu faktörler, spor türünden bağımsız olarak öğrencilerin genel algılarını etkileyebilir. Kardaş (2023) tarafından yapılan çalışmada da benzer şekilde, olimpiik değerler ile paralimpiik sporlar farkındalık ölçeğı değerlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. Ayrıca, spor bilimleri öğrencilerinin paralimpiik farkındalıkları ve engellilere yönelik tutumlarının birbirini etkileyen değişkenler olduğı ve bu değişkenler arasında anlamlı ilişkilerin bulunduğı belirlenmiştir (Taşgın, 2023). Coakley (2017) ise, sporun sosyokültürel bir araç olarak bireylerin etik ve ahlaki değerlerini geliştirme potansiyeline sahip olduğunu belirtmiştir. Ancak araştırmanın bulguları, katılımcıların olimpiik değerleri teorik olarak öğrendiklerini ama günlük yaşamlarında bu değerleri uygulama konusunda eksiklikler yaşadıklarını göstermektedir. Coubertin (1931) de olimpiik değerlerin sadece rekabeti değil, aynı zamanda eğitsel bir boyutu da içermesi gerektiğini vurgulamıştır. Literatürdeki bu farklı sonuçlar, spesifik bir çalışmaya ulaşılmamasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Öğrencilerin haftalık spor yapma süresine göre olimpiik değerler ile paralimpiik sporlar farkındalık ölçeğı değerlerinde hem alt boyutlarda hem de ölçek toplamında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$). Haftalık spor yapma süresi, bireylerin sporla olan ilişkilerini derinleştirebilir, ancak farkındalık ve algılar daha çok medya, eğitim ve kişisel ilgiler gibi faktörlere bağlıdır. Bu durum, spor yapma sıklığının bu farkındalık üzerinde belirleyici bir faktör olmadığını göstermektedir. Sporun engelli bireyler için sağladığı faydaların vurgulanması, toplumun engelli bireylere yönelik bakış açısını değiştirebilir. Engelli sporcuların daha fazla yer aldığı spor organizasyonları, medya desteğı ve engellilerin spor yapmaya teşvik edilmesi, bu farkındalığı artırabilir. Ayrıca, spor tesislerinin engellilere uygun hale getirilmesi, engelli sporcuların daha rahat ve güvenli bir şekilde spor yapmalarını sağlayarak onların spora erişimini artırabilir. Bu sayede, sporun engelli bireylerin yaşamına olumlu etkileri geniş kitlelere ulaştırılabilir (Karakaya ve arkadaşları 2024).

Spor etkinliklerine katılan engelli bireyler, yaşamlarından zevk alarak toplumsal hayatta daha üretken bir yaşam sürebilirler (Kılınçarslan, 2019).

Tablo 4.8’de öğrencilerin spor yaş değişkenine göre olimpik değerler ile paralimpik sporlar farkındalık ölçeği değerlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$). Spor yaşı, öğrencilerin sporla olan deneyim sürelerini artırabilir, ancak bu deneyim paralimpik ve olimpik sporlar arasındaki farkındalıkla doğrudan ilişkili olmayabilir. Farkındalık daha çok eğitim, medya ve toplumsal algılar gibi dışsal faktörlerden etkilenmektedir, bu nedenle spor yaşı farkındalık üzerinde belirleyici bir faktör olmamaktadır. Ayrıca, farkındalık düzeyleri spor türü ve medya ile ilgili bilinçlenme ile şekillenebilir, bu da spor yaşından bağımsızdır. Literatürde, olimpik değerler ile paralimpik sporlar farkındalık düzeyi arasında anlamlı bir ilişki olmadığı belirtilmiştir (Çakır, 2022). Bu bulgu, olimpik değerlere yönelik algıların paralimpik sporlar hakkındaki farkındalık düzeylerinden bağımsız olabileceğini göstermektedir. Çalışmamızda elde edilen sonuçlar da bu bulgularla örtüşmektedir, bu nedenle olimpik değerler ile paralimpik sporlar farkındalığının bağımsız olarak ele alınması gerektiği ortaya çıkmaktadır.

5.1. Sonuç

Bu araştırmanın bulgularına göre, öğrencilerin cinsiyet, yaş, maddi gelir düzeyi, sınıf düzeyi, sportif aktivite yapma durumu, yaptıkları spor türü, haftalık spor yapma süresi ve spor yaşına göre paralimpik sporlar farkındalık ölçeği ve olimpik değerler ölçeği üzerinde bazı önemli farklar gözlemlenmiştir. Cinsiyet değişkenine göre paralimpik bilgi alt boyutunda erkekler lehine anlamlı farklar bulunmuş, ancak diğer ölçek alt boyutlarında anlamlı farklar gözlenmemiştir. Yaş, spor türü, haftalık spor süresi ve spor yaşına göre ise her iki ölçek için de anlamlı farklılıklar tespit edilmemiştir. Maddi gelir düzeyinde olimpik değerler ölçeğinde düşük gelir grubunda anlamlı farklar gözlenmiş, paralimpik sporlar farkındalık ölçeğinde ise fark bulunmamıştır. Sınıf düzeyi ve sportif aktivite yapma durumu da fark yaratmıştır; özellikle sportif aktivite yapan öğrencilerde paralimpik sporlar farkındalık ölçeğinde anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Genel olarak, bazı demografik faktörler öğrencilerin paralimpik sporlar farkındalık düzeylerini etkilerken, olimpik değerler ölçeği üzerinde bu etki daha sınırlıdır.

5.2. Öneriler

Araştırma sonuçlarına dayanarak aşağıdaki önerilerde bulunulabilir:

- Çalışmada yer alan cinsiyet, yaş, sınıf düzeyi, gelir düzeyi gibi demografik faktörlerin paralimpik sporlar farkındalık düzeyleri üzerindeki etkisi kısıtlı kalmıştır. Bu faktörlerin daha detaylı şekilde incelenmesi, farklı gruplar arasında derinlemesine analizler yapılması faydalı olabilir.
- Paralimpik sporlar farkındalığını artırmaya yönelik eğitim programları ya da müdahale çalışmalarının etkisi üzerine araştırmalar yapılabilir. Bu tür programların öğrenciler üzerindeki etkisinin ölçülmesi, farkındalık seviyelerini iyileştirmek için önemli veriler sağlayabilir.
- Öğrencilerin sportif aktivite yapma durumu ile paralimpik sporlar farkındalık düzeyleri arasında anlamlı farklar gözlemlenmişken, bu etkileşimin daha detaylı incelenmesi gereklidir. Özellikle sportif geçmiş, aktivite türleri ve sıklığı gibi faktörler daha derinlemesine ele alınabilir.
- Paralimpik sporlar farkındalık düzeyleri, bulunduğunuz bölge ve kültürle de ilişkili olabilir. Gelecekteki araştırmalarda, farklı coğrafi bölgelerde veya kültürlerdeki öğrenciler arasında karşılaştırmalar yapılabilir.
- Paralimpik sporlar farkındalığını geliştirmeye yönelik uzun dönemli çalışmalar yaparak, zaman içindeki değişimleri gözlemlemek, kalıcı farkındalık oluşturma açısından önemli olabilir.

KAYNAKLAR

- Aktaş, İ., & Ötken, C. Ç. (2022). Olimpik değer ölçeği türkçe formunun psikometrik özellikleri ve toplumun olimpik değer algılarının incelenmesi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (57), 104-122.
- Alpar, R. (2013). *Uygulamalı çok değişkenli istatistik yöntemler* (4. Baskı). Ankara: Detay
- Braithwaite, V. A., & Law, H. G. (1985). Structure of human values: Testing the adequacy of the Rokeach Value Survey. *Journal of personality and social psychology*, 49(1), 250.
- Brittain, I. (2012). *From Stoke Mandeville to Stratford: a history of the summer Paralympic Games*. Common Ground Pub.
- Buts, C., Bois, C. D., Heyndels, B., & Jegers, M. (2013). Socioeconomic determinants of success at the Summer Paralympics. *Journal of Sports Economics*, 14(2), 133-147.
- Canpolat, B., & Akyol, B. (2022). Spor Bilimleri Öğrencileri İçin Paralimpik Sporlar Farkındalık Ölçeğinin (Psfö) Geliştirilmesi: Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması. *İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 9(3), 1-24.
- Canpolat, B., & Akyol, B. (2023). *Paralympic Awareness of Sports Science Students: Example of TRB1 Region* (Doctoral dissertation, Nevzat DEMİRCİ).
- Chappelet, J. L. (2017). From Olympic administration to Olympic governance. In *From Olympic Administration to Olympic Governance* (pp. 3-15). Routledge.
- Clement, N. (2009). Perspective from research and practice in values education. T. Lovat & R. Toomey (Editors). *Values education and quality teaching*, Springer, p. 13-26.
- Coakley, J. (2017). Sport and society: Issues and controversies (12th Edt.).
- Coakley, J. (2017). The sociology of sport as a career and academic discipline. In *Reflections on Sociology of Sport: Ten Questions, Ten Scholars, Ten Perspectives* (pp. 33-48). Emerald Publishing Limited.

- Connor, P. E., & Becker, B. W. (1994). Personal values and management: What do we know and why don't we know more?. *Journal of management inquiry*, 3(1), 67-73.
- Coubertin, P. D. (1931). Colonisation sportive. *Bulletin du Bureau International de Pédagogie Sportive, Lausanne*, (5), 13-14.
- Creswell, J.W. (2013). “Nitel, Nicel ve Karma Yöntem Yaklaşımları Araştırma Deseni”. (Hacıömeroğlu, G. Çev.) Ankara: Eğiten Kitap.
- Çakır, G. (2022). 9-11 Yaş Arası Görme Yetersizliği Olan Çocuklarda Hareket Eğitimi ve Goalball Eğitimlerinin Öz-duyarlılık Gelişimi Üzerine Etkilerinin Değerlendirilmesi (Master's thesis, Marmara Üniversitesi (Turkey)).
- Çevik, O., & Kabasakal, K. (2013). Spor etkinliklerinin, engelli bireylerin toplumsal uyumuna ve sporla sosyalleşmelerine etkisinin incelenmesi. *International Journal of Social and Economic Sciences*, 3(2), 74-83.
- Çınarlı, S., & Ersöz, G. (2010). Engellilere Yönelik Spor Hizmetlerinin Gelişimi Açısından Sponsorluk Ve Vergisel Düzenlemelere İlişkin Öneriler. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (12), 141-156.
- De Bosscher, V., Shibli, S., Bottenburg, M., De Koop, P. ve Truyens, J. (2010). Ülkelerin Elit Spor Sistemleri ve Politikalarının Karşılaştırılması İçin Bir Yöntem Geliştirilmesi. *Spor Yönetimi Dergisi*, 24, 567-600.
- Dursun, M., Güler, B., & Bozkurt, T. M. (2019). Öğretmen Adaylarının Zihinsel Engelli Bireylerin Sportif Etkinliklere Katılımına İlişkin Tutumlarının İncelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 13(3), 202-209.
- Duval, A. (2018). The Olympic charter: a transnational constitution without a state?. *Journal of law and society*, 45, S245-S269.
- Güçlü, M. (2001). Olimpiyat oyunları ve spor sponsorluğu. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(3).
- Espy, R. (1990). The Politics of the Olympic Games. *University of California Press, Los Angeles*.
- Farrell, L. ve Shields, M. A. (2002). Investigating the economic and demographic determinants of sporting participation in England. *Journal of the Royal Statistical Society: Series A (Statistics in Society)*, 165(2), 335-348.

- Giovanis, V., & Margari, E. (2015). The evolution of the winter Paralympic games and sports. *Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports*, (3), 69-79.
- Giovanis, V., & Margari, E. (2015). The evolution of the winter Paralympic games and sports. *Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports*, (3), 69-79.
- Goh, C. L. (2020). To what extent does the Paralympic Games promote the integration of disabled persons into society?. *The International Sports Law Journal*, 20(1), 36-54.
- Gold, J. R., & Gold, M. M. (2007). Access for all: the rise of the Paralympic Games. *Journal of the Royal Society for the Promotion of Health*, 127(3), 133-141.
- Güçlü, M. (2001). Olimpiyat oyunları ve spor sponsorluğu. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(3).
- Hazır, T., Esatbeyoğlu, F., Ekinci, Y., & Kin İşler, A. Y. Ş. E. (2019). Genç Erkeklerde Bir Tekrar Maksimal Kuvvetin Kestirilmesinde Kullanılan Formüllerin Geçerliliği. *Türkiye Klinikleri Spor Bilimleri Dergisi*, 11(3).
- Hofstede, G. (2001). Culture's consequences: Comparing values, behaviors, institutions and organizations across nations. *Thousand Oaks*.
- Jee, Y. S. (2018). Participating in the Paralympic Games through exercise rehabilitation for individuals with disabilities. *Journal of exercise rehabilitation*, 14(2), 158.
- Karakaya, Y. E., & Şahin, A. (2024). Engelli Bireylerin Spordaki Varlığı: Spor Yönetimi, Organizasyonları ve İnovasyon Perspektifinden Bir Bakış. *Academic Social Resources Journal*, 8(56), 4495-4503.
- KARDAŞ, N. T. Eğitilebilir Zihinsel Engelli Çocuklarda Futbol Antrenmanının Bazı Parametreler Üzerine Etkisinin İncelenmesi
- Karaküçük, S. (1989). Tarihi ve Politik Yönden Olimpiyat Oyunları. *GSGM Yayınları*, Ankara, 11.
- Karasar, N. (1984). "Bilimsel Araştırma Metodu". Ankara: Hacettepe Taş Kitapçılık.
- Karasar, N. (2020). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Nobel Yayıncılık.

- Karayol, M. (2019). Kişilik ve İş Değerlerinin Kurumsal Bağlılık Açısından Önemi (Gençlik ve Spor Bakanlığı Çalışanları). *Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık*, 122-123.
- Kardaş, N. T. Eğitilebilir Zihinsel Engelli Çocuklarda Futbol Antrenmanının Bazı Parametreler Üzerine Etkisinin İncelenmesi.
- Kılınçarslan, G. (2019). Egzersiz'in Serotonin ve Melatonin'le İlişkisi. *Spor Bilimlerinde Güncel Çalışmalar*, 16.
- Kızılıcelik, S., & Erjem, Y. (1994). *Açıklamalı sosyoloji terimler sözlüğü*. Atilla Kitabevi.
- Koenigstorfer, J., & Preuss, H. (2018). Perceived Values İn Relation to the Olympic Games: Development and use of the Olympic Value Scale. *European Sport Management Quarterly*, 18(5), 607-632.
- Kolaç, E. (2010). Türkçe derslerinde Yunus Emre'nin öğretileri yoluyla değerler eğitimi. *X. Uluslararası Yunus Emre Sevgi Bilgi Şöleni. (06-08 Mayıs 2010), Osmangazi Üniversitesi Yunus Emre Araştırma Merkezi ve Türk Dil Kurumu Başkanlığı, Eskişehir*.
- Kök, A. (2019). *Düzenli olarak yapılan rekreatif faaliyetlerin barınma merkezinde kalan mülteci ortaöğretim öğrencilerinin üzerine etkisi* (Master's thesis, Necmettin Erbakan University (Turkey)).
- Kuçaridi, J. (1995). Felsefî açıdan eğitim ve Türkiye'de eğitim. *İstanbul: Türkiye Felsefe Kurumu*.
- Lopes dos Santos, G., Gonçalves, J., Condessa, B., Nunes da Silva, F., & Delaplace, M. (2021). Olympic charter evolution shaped by urban strategies and stakeholder's governance: from Pierre de Coubertin to the Olympic Agenda 2020. *The international journal of the history of sport*, 38(5), 545-568.
- MacAloon, J. J. (2013). *This great symbol: Pierre de Coubertin and the origins of the modern Olympic Games*. Routledge.
- Misener, L. (2013). A media frames analysis of the legacy discourse for the 2010 Winter Paralympic Games. *Communication & Sport*, 1(4), 342-364.
- Muller, N. (2000). *Pierre de Coubertin Olympism: Selected Writings*. International Olympic Committee.
- Mumcu, H. E. (2018). Engelli Spor Politikaları.
- Özdilek, Ç., Entürk, A. Y. D. I. N., & Döşyılmaz, E. Modern Olimpiyat Oyunlarının Tarihsel Gelişimi Ve Olimpiyatların Gezici Olma İlkesinin Günümüze

- Kadar Düzenlenen Oyunlar Açısından Değerlendirilmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (9).
- Polvonovich, A. K. (2021). The history of the development of the paralympic movement. *Вестник науки и образования*, (5-3 (118)), 87-89.
- Prystupa, E., Prystupa, T., & Bolach, E. (2006). Developmental trends in sports for the disabled: The case of summer Paralympics. *Human Movement*, 7(1), 77-83.
- Salvucci, S., Walter, E., Conley, V., Fink, S., & Saba, M. (1997). Measurement Error Studies at the National Center for Education Statistics.
- San, H. (1985). Belgeleri ile Türk Spor Tarihinde Olimpizm ve Olimpik Hareket. *İstanbul: Hürriyet Ofset Matbaacılık ve Gazetecilik*, 61, 68.
- Schwartz, S. H. (1992). Universals in the content and structure of values: Theoretical advances and empirical tests in 20 countries. *Advances in experimental social psychology/Academic Press*.
- Tabachnick, B. G., Fidell, L. S., & Ullman, J. B. (2013). *Using multivariate statistics* (Vol. 6, pp. 497-516). Boston, MA: pearson.
- Taşgın, E. (2023). *Engelliliğe bakışta yeni bir yaklaşım olarak insanötesicilik* (Master's thesis, Kapadokya Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsü).
- Thompson, W. R., & Vanlandewijck, Y. C. (2021). Perspectives on research conducted at the Paralympic Games. *Disability and Rehabilitation*, 43(24), 3503-3514.
- TMOK, G. (1991). Olimpiyat Oyunları'na Aday Olma Kılavuzu.
- Tozoğlu, E., & Dursun, M. (2020). *Spor Bilimlerinde Bilimsel Araştırma Süreci*, Editör; Gökmen, Ö. Spor & Bilim, Efe Akademi Yayınevi. İstanbul. S.7-23.
- Uysal, A., Albayrak, B., Koçulu, B., Kan, F., & Aydın, T. (2014). Attitudes of nursing students toward people with disabilities. *Nurse education today*, 34(5), 878-884.
- Ünlü, H., Mirzeoğlu, A. D., & Aşçı, F. H. (2022). Olimpik Değerler Bilgi Testinin Geliştirilmesi: Ortaokul 5. Sınıf Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 294-313.
- Ürkmez, G. (2019). Türkiye Milli Paralimpik Komitesinin (TMPK) işleyişi ve engelli sporlarına yaklaşımı. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.

- Webborn, N., & Van de Vliet, P. (2012). Paralympic medicine. *The Lancet*, 380(9836), 65-71.
- Webborn, N., Willick, S., & Reeser, J. C. (2006). Injuries among disabled athletes during the 2002 Winter Paralympic Games. *Medicine & Science in Sports & Exercise*, 38(5), 811-815.
- Willick, S. E., & Lexell, J. (2014). Paralympic sports medicine and sports science-introduction. *PM&R*, 6(8S), S1-S3.
- Wilson, D., & Ramchandani, G. (2017). Home advantage in the winter paralympic games 1976–2014. *Sport Sciences for Health*, 13, 355-363.
- Yildizer, G., & Coşkun, N. (2021). Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Algıladıkları Olimpik Değerlerin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Uluslararası Bozok Spor Bilimleri Dergisi*, 2(1), 67-79.
- Zammit, M. T., & Henry, I. (2013). Evaluating Olympic Solidarity 1982–2012. In *Routledge handbook of sport policy* (pp. 93-105). Routledge.
- Zengin, S., & Şentürk, İ. (2022). Paralimpik Oyunların Tarihsel Gelişimi. *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 5(1), 53-64.